

МОТИВИ и ОБЯВЛЕНИЕ

За приемане на ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА КОСТЕНЕЦ 2021-2027г. И ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА КОСТЕНЕЦ 2021-2027г.

ВНОСИТЕЛ:
ЙОРДАН АНГЕЛОВ – КМЕТ НА ОБЩИНА КОСТЕНЕЦ

Съгласно изискванията на чл.26, ал.3 и чл.28, ал.1 от Закона за нормативните актове, към предложената от мен Програма за опазване на околната среда (ПООС) на Община Костенец 2021-2027г. и Програма за управление на отпадъците (ПУО) на Община Костенец 2021-2027 г., прилагам следната информация:

1. Причини, които налагат приемането на Програмите:

Общинска Програма за опазване на околната среда (ПООС) се разработва на основание чл. 79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда и се приема от Общински съвет. Програмата е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на Община Костенец, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общината за ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси. Настоящата програма е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на Община Костенец. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Плана за интегрирано развитие на Общината в периода 2021-2027г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общинската програма за управление на отпадъците (ПУО) се разработва на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общински съвет. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъци и подзаконовите нормативни актове към него.

2. Цели, които се постигат:

Основните задачи, които се постигат с ПООС, са свързани с актуалните проблеми по опазване на околната среда, бъдещите инициативи, снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка. Едновременно се цели постигане на траен ефект за обществото, за да се

елиминира вземането на евентуални „компромисни решения”, в условията на бюджетен дефицит в общината.

Основната цел на настоящата ПОУ е насърчаване на ефективното използване на ресурсите и постигането на устойчив растеж, чрез прилагане на мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците в Община Костенец. Стратегическа цел е постигането на високо ниво на ефективна и екологосъобразна система за съвременно управление на отпадъците чрез повишаване на разделното събиране и рециклирането на отпадъците в общината.

3. Финансови средства, необходими за прилагането на Програмите:

Финансовите средства за прилагане на ПООС и ПУО ще бъдат осигурени от общинския бюджет, държавния бюджет и оперативните програми.

4. Очаквани резултати:

- Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси;
- Опазване и управление на биологичното разнообразие;
- Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места в Община Костенец;
- Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

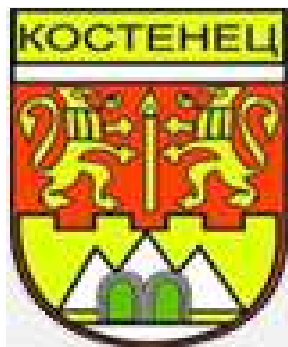
5. Анализ на съответствие с правото на Европейския съюз:

Настоящите Проекти са подзаконовни нормативни актове и съответствието им с правото на Европейския съюз е предопределено от синхронизирането на действащото българско законодателство с регламентите и директивите относими към тази материя. Предлагащите Програми са в съответствие с нормативните актове от по-висока степен, както и с тези на европейското законодателство.

Съгласно чл.26, ал.3 от Закона за нормативните актове, в законоустановения срок от 30 дни, Община Костенец чрез настоящото публикуване, предоставя възможност на заинтересованите лица да направят своите предложения и становища по Програма за опазване на околната среда на Община Костенец 2021-2027г. и Програма за управление на отпадъците на Община Костенец 2021-2027г.

e-mail адрес: kostenetz_adm@kostenetz.com

Публикувано на 15.12.2021г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА КОСТЕНЕЦ 2021-2027 Г.

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – КОСТЕНЕЦ №.....

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение

Раздел I. Анализ на средата

1. Природо-географски фактори

- 1.1. Географска характеристика, местоположение и граници
- 1.2. Административно – териториална характеристика
- 1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси
- 1.4. Почви и полезни изкопаеми
- 1.5. Климат
- 1.6. Води и хидрографска мрежа

2. Социално-икономически фактори

- 2.1. Демографски и социални характеристики
- 2.2. Икономически показатели

3. Анализ по компоненти на околната среда

- 3.1. Атмосферен въздух
- 3.2. Води
- 3.3. Земи и почви
- 3.4. Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа

4. Зелена система

5. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

- 5.1. Отпадъци
- 5.2. Шум
- 5.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

6. Управленски и финансови фактори

- 6.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС
- 6.2. Сътрудничество с други институции и организации
- 6.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС
- 6.4. Информирание на обществеността

Раздел II. Лечебни растения

Раздел III. SWOT АНАЛИЗ

Раздел IV. Визия за околната среда на общината

Раздел V. Цели на програмата за опазване на околната среда

1. Генерална стратегическа цел

2. Специфични цели

Раздел VI. План за действие

Раздел VII. Организация за изпълнението на програмата

Раздел VIII. Мониторинг и контрол

Раздел IX. Нормативна и стратегическа рамка

Списък на често използваните съкращения

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) се разработва на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на община Костенец, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общината за ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси. Настоящата Програма е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на община Костенец. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на околната средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка. Едновременно се цели постигане на траен ефект за обществото, за да се елиминира вземането на евентуални „компромисни решения“ в условията на бюджетен дефицит в общината.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху

използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Основанието за правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда се съдържа в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), в който е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, включително в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси (чл.17).

Специалният Закон за опазване на околната среда вменява на кметовете на общини функцията на компетентен орган по опазване на околната среда (чл.10, ал.1, т.6). Като такива, на тях са възложени редица задължения за управление на компонентите и факторите на околната среда на територията на общината (чл.15, ал.1).

В тази връзка, ПООС на община Костенец съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Костенец 2021-2027 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Костенец, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемни и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географски фактори

1.1. Географска характеристика, местоположение и граници

Община Костенец се намира в Югозападна България и е част от Софийска област. Общината е на 74 км югоизточно от столицата София и на 80 км от вторият по големина град в България Пловдив. На изток Общината граничи с Община Лесичово и Септември, на запад с Община Долна баня, на юг с Община Белово и Якоруда, а на север с Община Ихтиман. Община Костенец се намира в югоизточната част на Софийска област. Сплоща си от 302 073 кв.км. е 10-а по големина сред 22-те общини на Софийска област, което съставлява 4.27% от територията на областта. Границите ѝ са следните: на север – община Ихтиман; на изток – община Лесичово и община Септември, област Пазарджик; на югоизток – община Белово, област Пазарджик; на юг – община Якоруда, Област Благоевград; на запад – община Долна баня и община

Самоков. Община Костенец се намира в сборното място на два планински масива: Северозападните склонове на Рила планина (предпланините на връх Белмекен) и масива на Ихтиманска Средна гора (връх Еледжик) и неговите предпланини. Релефът е много разнообразен, като цяло може да се характеризира като полупланински, но на територията на общината има райони с равнинен, планински, високо планински и алпийски релеф. Теренът е силно пресечен и разчленен. Надморската височина в населените места е от 550 до 700 м, а в планинската част достига 2638 м (връх Равни чал). Втори по височина е връх Белмекен (2626м). Местността се пресича от горното течение на река Марица.

1.2. Административно – териториална характеристика

Съгласно настоящото административно-териториално деление на страната град Костенец е общински, административен, индустриален и културен център на едноименната община. В общината има 9 населени места с общо население 12 793 жители, гр. Костенец - административен център; Момин проход; с. Костенец /вкл. курорт Вили Костенец/; с. Пчелин /вкл. курорт Пчелински бани/; с. Очуша; с. Горна Василица; с. 10 Долна Василица; с. Голак и с. Подгорие.

№ по ред	Населено място	Площ	Жители	Общинска РЗП
		км ²	бр.	м ²
1	гр. Костенец - административен център		7 015	18 630,0
2	гр.Момин проход		1694	5 360,0
3	с. Костенец, вкл. курорт "Вили Костенец"	109,6	3 767	8 190,0
4	с. Пчелин, вкл. курорт "Пчелински бани"	15,5	279	600,0
5	с. Очуша	41,8	58	600,0
6	с. Горна Василица	47,0	273	720,0
7	с. Долна Василица	48,6	0	-

8	с. Голак	23,3	5	-
9	с. Подгорие	16,3	38	130,0
О Б Щ О :		302,1	13 129	34 230,0

Ключово значение за развитие на туризма и особено на екотуризма има фактът, че значителна част от територията на общината е разположена в Национален парк „Рила“, който е най-големият национален парк в България и един от най-значимите в Европа, сертифициран от „ПАН ПАРКС“ Създаден е през 1992 г. с цел да се запазят естествените екосистеми, видовото разнообразие в региона, местообитанията на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти от неживата природа, имащи световно значение за науката и културата. В Национален парк “Рила” са включени 4 резервата - Парангалица, Централен Рилски резерват, Ибър и Скакавица, с обща площ 16.22 ха (20% от територията на парка). Уникалната флора и фауна и богатството от ендемични видове определят високата му консервационна значимост. Паркът е местообитание на растителни и животински видове, които фигурират в Европейския червен списък на животни и растения, застрашени от изчезване в света и Червената книга на България. Територията на община Костенец обхваща включеният в “Националния парк Рила”, резерват “Ибър” с площ 2 248,6 хектара, който се намира на северните склонове на билото на планината, между върховете Ибър и Белмекен. Резерват “Ибър” е обявен през 1985 г. с цел да опазва формациите от клек, както и находищата на реликтни растения и редки животински видове. Разликите в надморската височина на резервата обуславят наличието на разнообразни растителни видове. Установени са над 400 вида висши растения: включително рилска иглика, алпийска роза, трансилванска камбанка. Богата е и фауната на резервата. Районът се обитава от над 50 вида птици, някои от които застрашени от изчезване - скален орел и голям ястреб. Балканската ушата чучулига и пъстрогушата завирушка са глациални реликти и балкански ендемични подвидове. Глациални реликти има сред земноводните, влечугите и бозайниците. Разнообразието на фауната се допълва от мечката, вълка, сърната, лисицата, дивата свиня. Резерватът е и местообитание на локалния ендемичен подвид на лалугера. В неговата територия се намира Костенският водопад, историческите местности “Черквицето”, “Плещница”, “Шиваритото дере” и др. Курорт Вили Костенец е изходен пункт за туристически походи до хижа “Гургулица”, хижа “Белмекен”, връх “Мусала”, връх “Заврачица”, връх “Мальовица” и Маричините езера. Маршрутите са ясно обозначени с места за почивки. Все още за съжаление няма изградени екопътеки. Интерес за туристите представлява езерото на Вили Костенец, което заедно с допълнително изградените басейни предоставя възможност за риболов и отдих. Друга туристическа атракция в курорта “Вили Костенец” е Костенският водопад (описан от Иван Вазов през 1917 г. в “Какво пее планината” и “Костенец - пътни бележки”). Водопадът се намира в центъра на курорта и от него тръгват всички планински маршрути в тази част. Височината на пада на водата е около 10 м. В района на с. Голак (Средна гора) се намира почти неизследваната Голашка пещера, представляваща значителен пещерен комплекс. Основните туристически маршрути в северния дял на Рила планина по посока на Белмекен са: Вили Костенец по поречието на р. Чавча и р. Равнивръжка до хижа Белмекен; от хижа Гуругулица по р. Крайна и р.Равнивръжка до х. Белмекен; от хижа Белмекен до местността Айран дере; от хижа Белмекен до р. Разхавица; от хижа Венетица, през местността Топоклията до връх Ибър; курорт “Вили Костенец” - резерват “Ибър” - хижа “Белмекен”; курорт “Вили Костенец” - “Миликини ниви” - язовир „Белмекен”; курорт “Вили Костенец” - Спортен комплекс “Белмекен”. От Момин проход тръгва маршрут до крепост Траянови врата, хижа „Шиндар” и връх “Еледжик” - разположени в Ихтиманска Средна гора.

1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси

Релефът на общината е равнинен, хълмист, ниско, средно и високо планински, като територията ѝ попада в пределите на Ихтиманска Средна гора и планината Рила.

Релефът на Община Костенец е разнообразен на територията на общината попадат около 60% гори, има и зони с равнинен, планински, високо планински и алпийски релеф. Това благоприятства заселването на този район, развитието на планинския и зимния туризъм, изграждането на транспортни връзки между населените места в общината и нейното свързване с други общини и области.

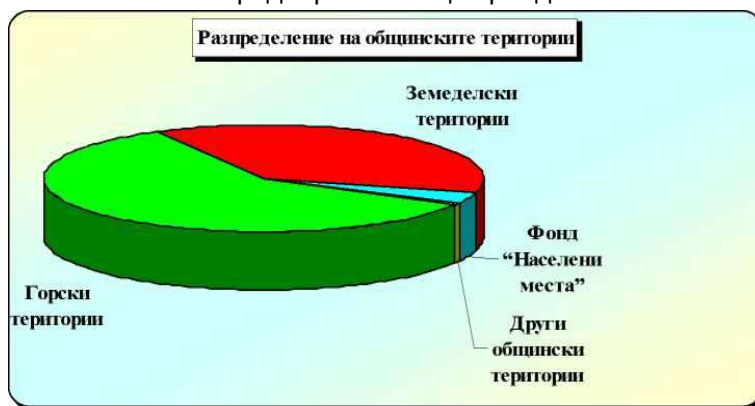
В централната част на общината се простира Костенецко-Долнобанската котловина, а периферните и части са заети от планини. Котловината има форма на латинска буква „V“, обърната с основата си на югоизток. Дължината ѝ е около 18 km и ширина до 5 km. Простира се в южната част на Ихтиманска Средна гора между ридовете Шумнатица на запад, Септемврийски на север-североизток и Ветрен (Еледжик) на изток. На юг граничи със северните склонове на Рила. Средната ѝ надморска височина е от 520 до 680 m. Дъното ѝ е неравно, в подножието на Рила хълмисто, набраздено от долините на десните притоци на Марица, а централните ѝ части са заети от ниските тераси на Марица и притоците ѝ. Южната ѝ периферия обърната към Рила е заета от големи наносни конуси. Образувана е през неоген-кватернера в резултата на потъване по периферните разседи. Запълнена е с кватернерни алувиални, ледникови и делувиални наноси. Западно от котловината в пределите на община Костенец се простират северните склонове на рида Шумнатица. Максималната му височина връх Гюбрето 1129,9 m се намира в крайната западна точка на община Костенец, на границата с община Самоков. Северно от котловината са разположени южните склонове на Септемврийски рид. Неговата най-висока точка връх Тръна 1276 m се издига в крайния северозападен ъгъл на общината, на границата с общините Самоков и Ихтиман. Източно от котловината са разположени западните части на друг средногорски рид – Ветрен (Еледжик). Неговата най-висока точка връх Бенковски 1185,8 m се издига североизточно от прохода Траянови врата, на границата с община Ихтиман.

Южната половина на община Костенец се заема от северните склонове на Североизточна, като надморската височина на разстояние от около 15 km се повишава от 600 m при село Костенец до 2600 m по границата с община Якоруда. Тук по границите с общините Белово, Якоруда и Самоков на протежение от 6 – 7 km са подредени върховете Белмекен 2626,4 m, Равни чал 2637,1 m, Сиври чал 2640,5 m и Ибър 2663,2 m, най-високата точка на община Костенец.

Югоизточно от град Костенец, на границата с община Белово, в коритото на река Марица е разположена най-ниската точка на община Костенец – 468 m н.в.

Таблица 1: Баланс на територията на община Костенец (дка)

Вид на общинските територии	km	%
Горски територии	177,10	58,6
Земеделски територии	113,57	37,6
Останалите общински територии	2,74	0,9

1.4. Почви и полезни изкопаеми

Характерни за района на общината са лесивираните канелени горски почви. Мощността на хумусния хоризонт е 30-40 см. Друг почвен тип е алувиалния. Разположени са върху алувиални отложения при наличие на високи подпочвени води, които създават благоприятни условия за развитието на ливадна растителност. Алувиалните и делувиалните почви са със сравнително високо плодородие. Значителни са и площите заети от ливадно-канелени и песъчливо-глинести почви между Костенец, Долна баня и Пчелин.

Повсеместно явление в района е плоскостната ерозия, която се проявява предимно върху поземлените (селскостопански) ресурси - дори при незначителни наклони, а по-ограничено засяга някои горски площи.

При използване на почвите за земеделие, горният слой бързо обеднява на азот, фосфор, калий и микроелементи, за внасянето на които под формата на торове са необходими значителни средства.

Общинското ръководство няма своя програма за опазването качеството на почвите. Ежегодно се полагат усилия за премахване на нерегламентираните сметища и локални замърсявания в общината. Предприемат се мерки за рекултивация на нарушени терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове.

През последните години в района се налагат добри земеделски практики, както и спазване на технологичните изисквания при употреба на пестициди и торове и намаляване опожаряването на стърнищата след прибиране на селскостопанската продукция, което довежда до замърсяване на земите. На този етап в община Костенец няма данни за замърсени почви.

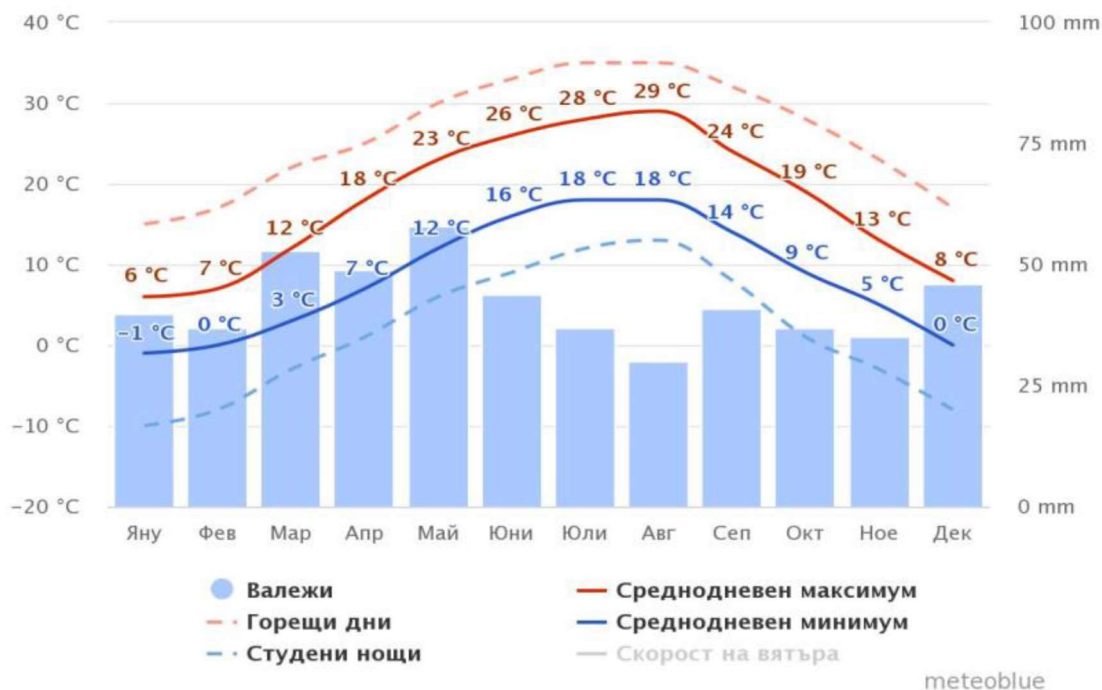
Територията на общината е бедна на полезни изкопаеми. Районът на гр. Костенец е известен с термоминералните си извори. Това са група от 10 извора излизащи от разломната зона.

1.5. Климат

Климатът на общината е с характерните черти на умерено-континенталната климатична област и тази на високите котловинни полета на Преходната планинскокотловинна морфоложка област на Ихтиманска и Същинска Средна гора. Континенталната характеристика на полето допуска нахлуването на ветрове по поречието на р. Марица. Средномесечната и годишна температура на въздуха в светлата част от денонощието се движи между – 4,2 °C (януари) и 16,1 °C (юли). Средната годишна сума на валежите възлиза на 587 мм, като най-висока е през лятото (183 мм), следван от

пролетта (159 мм), есента (132 мм) и зимата (112). Снежната покривка се задържа средно 60 дни през годината. Средната скорост на вятъра достига 4–5 м/сек (април, януари) от западна посока, т.е. тази която оказва влияние върху климата в района на Костенец по поречието на р. Марица.

„Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец от годината за община Костенец. По същия начин „Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

Средномесечната януарска температура е – 1°C, средномесечната юлска температура е 22°C, а средногодишната амплитуда достига 22°C. Най-ниските температури до -10° се измерват през януари, а най-високите 30-35° през юли и август.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Предвижданията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

1.6. Води и хидрографска мрежа

Главната водна артерия за района е р. Марица. Водосборният ѝ басейн е 21 084 кв. км. Реките, събиращи водите си от високопланинските части на Рила и Западни Родопи са предимно със

снежно-дъждовно подхранване, характеризиращо се с ясно изразено пролетно пълноводие през месеците април и май. С изразено стопанско значение са водите на р. Очушница, които се използват за напояване на прилежащите обработваеми земи. През територията на общината минават Стара река /с. Костенец/ и река Баншница /гр. Момин проход/. Водите на Стара река в горното течение са включени в каскадата “Белмекен – Сестримо”. В района има ограничени ресурси на подземни води. Голяма част от тях са привързани към скалните комплекси, а някои контактуват с терасните води на р. Марица и р. Очушница. Съществуващите водоеми са изградени с цел напояване на прилежащите земеделски земи: 9 изкуствени водоема (микроязовири) и 1 езеро в землището на с. Костенец, 9 водоема в землището на с. Горна Василица, 3 водоема в землището на с. Долна Василица, 2 водоема в землището на с. Пчелин и един язовир в с. Очуша. Микроязовирите, благоприятстват създаването на рибовъдни стопанства.

От запад на изток до град Костенец, а след това на югоизток, през Костенецко-Долнобанската котловина на протежение от около 8 km протича част от горното течение на река Марица. Тук тя получава първите си два по-големи притока – реките Очушница и Стара река (Костенецка река), които с целите си течения протичат по територията на общината.

Река Очушница (26 km) извира на 1185 m н.в. под името Черна река от югоизточното подножие на връх Калето в Септемврийски рид на Ихтиманска Средна гора. Протича в югоизточна посока в почти права линия в широка долина и се влива отляво в река Марица, на 489 m н.в., в североизточната част на град Костенец.

Стара река (Костенецка река, 27 km) извира под името Айряндере от 2300 m н.в., от циркуса, разположен между върховете Ибър на запад и Сивричал на изток и отводнява северните склонове на Североизточния дял на Рила. В началото тече на север в тясна и дълбока долина. Южно от връх Сиврика (1972 m) завива на изток и носи името Чавча. След вливането на десния ѝ приток река Крайна завива на североизток и навлиза в тесен скалист пролом вече под името Стара (Костенецка) река. Малко над леговището Костенец образува красивия Костенецки водопад. След село Костенец навлиза в Костенецко-Долнобанската котловина, постепенно завива на изток и изток-югоизток, навлиза в община Белово и след 1 km на 800 m северно от село Габровица, община Белово се влива отясно в река Марица на 452 m н.в.

Особена характеристика е богатството на минерални извори в района. Находище „Костенец” е разположено в подножието на Костенския водопад на р.Чавча, където е създаден и продължава да се развива курорт Вили Костенец. Районът на находището принадлежи към североизточните склонове на Рила планина. До находището има пътна мрежа.

Естественото проявление на находище на минерална вода „Костенец” е било чрез минерални извори. Известност придобиват, за разлика от повечето естествени находища на минерални води, сравнително скоро – в края на XIX век. Сред местното население са били известни под името „Жежката вода”.

Според съществуващите предания е имало „седем гьола” от топли извори, които при голямо наводнение са се изгубили. След това минералната вода е започнала да извира от две близки една до друга пукнатини в гранита, непосредствено до водопада.

В края на 1938г. и началото на 1939г. под ръководството на инж. Б. Радославов са започнали проучвателни и каптажни работи на минералните извори.

На този етап за находище „Костенец” има утвърдени експлоатационни ресурси със Заповед № РД-488/20.07.2011г. на МОСВ. Съгласно тази заповед са утвърдени в категория „А” - 13,00л/с и категория „Б” – 2,00л/с или общо за находището – 15,00л/с., със Заповед МЗ№РД-09-143/13.05.2005г. и МОСВ№РД-534/27.05.2005г. са учредени санитарно – охранителните зони за находище „Костенец”.

Съответно твърдим, че едно от най-големите богатства на общината са изобилните минерални извори. Те са бликнали по няколко процапа: 1) напречен /или меридиален/ - изворите на курорт Вили Костенец и курорт Момин проход; 2) северен - надлъжен - курорт Пчелински бани. В кв. “Момин проход” минералните води са събрани в общ хидротермален източник със следната физикохимическа характеристика: хипертермална (64°) слабоминерализирана, сулфатно-натриева, радонова, силициева и умерено флуорна. Минералната вода е леко алкална, бистра, безцветна, без мирис и с приятни питейно вкусови качества. Минералната вода във “Вили Костенец” е топла (47 С), със значителен дебит - 12 л/сек., слабоминерализирана, хидрокарбонатна, сулфатнонатриева, лекофлуорна, с малко количество радон, много ниска обща водна твърдост. Част от минералната вода се бутилира и продава на пазара поради добрите си вкусови качества. Целебната минерална вода в курорт “Пчелински бани” е с температура 72,8°. Тя е слабоминерализирана, хидрокарбонатна, сулфатно-натриева, лекофлуорна, с малко количество радон, много ниска обща водна твърдост. Топлите и лечебни минерални извори имат съществено значение за развитието на балнеологичен туризъм в общината в трите основни зони.

2. Социално-икономически фактори

2.1. Демографски и социални характеристики

Динамиката показва трайна тенденция на намаляване на населението на община Костенец, като преобладаващо е градското население.

Общо			В градове			В села		
Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
11055	5386	5669	7242	3489	3753	3813	1897	1916

Основни данни за населените места в община Костенец:

Населено място	По настоящ адрес	Площ	Гъстота
Голак	2	23,398	0,09
Горна Василица	264	47,44	5,56
Долна Василица	0	48,351	-
Град Костенец	6556	48,351	135,59
Село Костенец	3617	109,381	33,07
Момин Проход	1586	48,351	32,8
Очуша	52	42,086	1,24
Подгорие	33	15,871	2,08
Пчелин	258	15,546	16,6

Гъстотата на населението е 40,94%, която е под средната за страната.

Делът на градското и селското население в под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст е следното :

Население	Под трудоспособно население	Трудоспособно население	Надтрудоспособно население
градско население	1504	5895	2047
селско население	852	2693	1224

По отношение на етническата си структура населението на Община Костенец се характеризира с еднородност. Огромната част от жителите са с български произход и самосъзнание. Етнически групи от ромски произход има в селата Костенец и Горна Василица. Те наброяват 667 души (4,5%от населението на общината). В село Костенец ромите са 10% от населението, обособили се в самостоятелни квартали.

Образователното равнище на населението в Община Костенец е над средното за страната и в съответствие със средното за района.

Съществен момент в демографското развитие на община Костенец на фона на всеобщата картина за страната е интензивната външна миграция на млади хора и специалисти, извън страната и към по-големите градове – София и Пловдив, с цел окончателното им заселване там.

Друг миграционен поток е потокът от околните райони – с. Очуша, с. Горна Василица към центъра на общината град Костенец. В последните години се наблюдава затихване на миграционната интензивност от селата към града и дори се наблюдава се връщане на една част от населението в селата, както и заселване в тях на граждани от големите градове и чужбина.

Последните няколко години се характеризират и със силно изразена ежедневна миграция – пътуване на населението извън границите на общината към големите съседни градове София и Пловдив, както и към някои други съседни общински центрове.

2.2. Икономически показатели

Основните икономически отрасли развити на територията на общината са: целулозно-хартиена промишленост, хранително-вкусова промишленост, търговия, туризъм, транспорт, услуги, дървообработване,мебелно производство шивашка промишленост, химическа промишленост, производство на стоки за широко потребление.

По отношение на заетостта най-голям относителен дял в общинската икономика заема търговията, която се извършва чрез обекти за търговия на дребно с хранителни и нехранителни стоки. Най-често дейността се извършва под формата на семеен бизнес. На второ място по относителен дял е туризмът, а на трето - услугите. Значителен е броя на заетите в областта на горското стопанство, дърводобива и дървопреработването, производството на каучук и изделия от 27 пластмаса, строителство, както и сезонно – в земеделието. Нараства броя на предприятията в сферата на шивашкото и обувното производство, както и в производството на дограми.

Промисленост

По-големите предприятия на територията на община Костенец са “Терем” ЕАД, клон - Костенец, “Файърпродукс - Плам България”, ЕТ “Актив Комерс” - производство на тетрадки и хартиени изделия; Модна къща “Агресия”; Синхрон-инвест” ЕООД - производство на спиртни напитки, “Специализирани болници за рехабилитация - НК” ЕАД - клон Момин проход - туристически и здравни услуги; “Булколор” ЕАД - производство на бои; “Каучук” ООД - производство на каучукови изделия; “Марица НИС” СД - производство на метални изделия; “Балканпродукт” ООД - производство на автомобилни части; “Любница 78” ЕООД - производство на фуражи; “Булфрукт” ЕООД и “Бетелхайзе комерс” - преработка и търговия с плодове и зеленчуци; Горско стопанство Костенец - дърводобив и дървообработка; ЕТ “Гледичие” и “ВАЛ - 77” ЕООД - дървопреработване; “Строител Костенец” ЕООД и ЕТ “Стройкомерс” - строителство; “АСД 555” ЕООД - търговия с горива и строителство; “Булкост” ООД производство на кибрит; “Булкодин” ООД - търговия с горива; “Олимпия” ЕООД - с. Костенец - производство на шивашки изделия, “Белопейпър” ЕООД - производство на хартия.; “Хари Грийвс” ЕООД - търговия с хранителни продукти и стоки за широко потребление и други. В общината функционират две производителни кооперации - РПК “Венера” - гр. Костенец и ТПК “Иван Чолев”.

Таблица 1: Промислени предприятия в Община Костенец

предприятия	брой
микро предприятие – до 10 заети	328
малко предприятие - от 11 до 50 заети	28
средно предприятие - от 51 до 250 заети	6
голямо предприятие - над 250 заети	2

СТРОИТЕЛСТВО

Строителството е по-слабо изразен сектор, който е засегнат в най-сериозна степен от световната финансова и икономическа криза. В тази връзка под пряко влияние на кризата е и дейността на отрасъла в община Костенец. Най-голям спад на предприятия в този сектор се наблюдава в периода от 2009 до 2011 г. На национално ниво от 22 970 предприятия през 2009 г. броят им е намалял до 18 643. В ЮЗРП от 9 589 предприятия през 2009 г. броят им намалява до 7 988 през 2011 г. Влиянието на кризата намира още по-силно проявление при отразяване броя на заетите лица. В ЮЗРП от 96 262 души през 2009 г., броят на заетите в строителството през 2011 г. намалява до 66 796 души. Намалението е с 29 466 лица, които в следствие сериозната криза в сектора са отпаднали от пазара на труда. Община Костенец по дял на произведена продукция в сектора бележи спад от 11 % през 2007 г. до 3 % през 2011 г. През последните години се забелязва лек ръст в строителния сектор. Под влияние на световната икономическа и финансова криза строителният бранш в общината

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г. изпитва сериозни затруднения. През 2017 и 2018 г. се наблюдава към лек ръст, което от своя страна ще спомогне за повишаване на заетостта в този сектор, както и за развитието на предприятията.

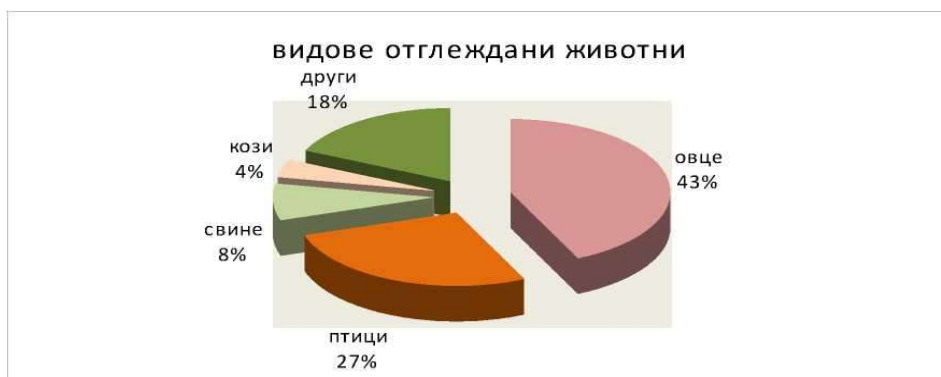
ЗЕМЕДЕЛИЕ И ЖИВОТНОВЪДСТВО

Физико-географските характеристики на община Костенец не предполагат развитие на интензивно земеделие. По данни на НСИ за баланса на територията на общината относителният дял на земеделската земя е 39,8 % от общата територия на общината. По официални данни към 2011 г. баланса на земеделската територия или селскостопански фонд в община Костенец възлиза на 105 550 дка. Земеделските земи общо са 83 146 дка, от които 68 832 дка са обработваеми земи, а 14 314 дка са пасища и мери. Налице е свободен земеделски фонд от 35 451 дка, който не се използва за производство на селскостопанска продукция, но който би могъл да осигури допълнителни доходи и стоки за местното население.

Таблица 3: Земеделски площи
община Костенец (в дка)
По данни на МЗХ

площи	дка
обща селскостопанска площ	105 550
земеделски земи	83 146
- обработваеми земи	68 832
- пасища и мери	14 314
свободна земеделска площ	35 451

На територията на община Костенец, подобно на ситуацията в растениевъдството, преобладава отглеждането на малки стада от животни в малки стопанства. По данни на МЗХ от преброяването на земеделските стопанства през 2015 г., подотраслите овцевъдство и птицевъдство се явяват структуроопределящи за сектора. Благоприятен фактор за отглеждане както на овце, така и на кози е наличието на големи тревни площи /пасища и естествени ливади/ на територията на общината. Развитието на пчеларството също бележи положителна тенденция в последните години и има потенциал да се обособи като важно животновъдно направление от местно значение.

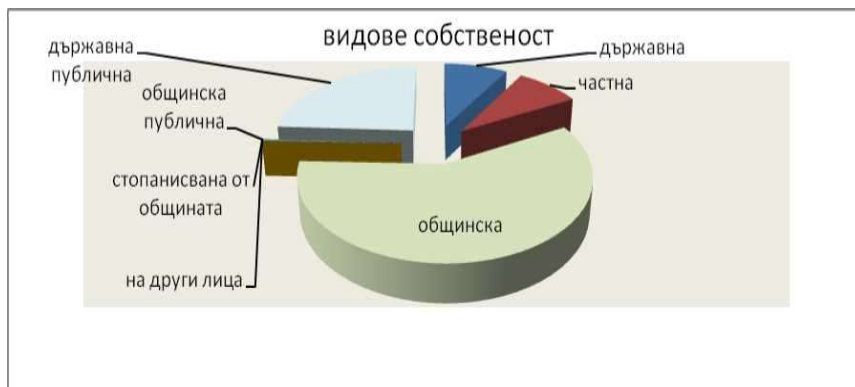

ГОРСКО СТОПАНСТВО

Горският фонд заема 58,62 % от цялата територия на община Костенец. Той е разпределен по видове собственост в декари показани по-долу във фигурата:

Фигура 1: Видове собственост на горите в община Костенец

Залесената площ в Горско стопанство Костенец е разпределена според дървесните видове показани във фигура 2:

Фигура 2: Дървесни видове в община Костенец

Изводите които могат да се направят от горната информация са:

Добре развита и функционална дърводобивна и дървопреработвателна дейност; перспективи за доразвиване на рационално и екологично ползване на диворастващите билки, горски плодове, гъби и т.н; постоянно залесяване на площи от горския фонд; постоянен запас от дървесина; благоприятни условия за развъждане на ценен дивеч.

ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ

В общината има железопътен, автобусен и автомобилен транспорт. В близост до община Костенец се намира летището в гр. Долна баня, което извършва частни полети. Транспортното обслужване на територията на община Костенец в момента се извършва по всички направления от приета транспортна схема от частни превозвачи. Автобусните линии са градски, междуселищни и междуградски. Железопътна мрежа включва участък от ЖП- линия „София - Пловдив - Димитровград” (пътнически, бързи и експресни влакове) с две гари - гр. Костенец и гр. Момин проход (само пътнически). Общинската система за телекомуникации е представена от две поделения, предоставящи услуги в тази област - „Пощенски съобщения“ и „Далекосъобщения“. Пощенското обслужване на територията се осъществява от районна пощенска станция (РПС)- Костенец, клон на Софийското ТП на „Български пощи“ АД. Във всяко населено място в общината има подразделение на РПС-Костенец. В неговите офиси се извършва широк спектър от услуги - освен типична пощенска експлоатация клонът осъществява и финансово-разплащателни услуги, включително плащания за комунални услуги. На територията на гр. Костенец функционират фирми, които предлагат куриерски и транспортни услуги. Общината има добро покритие на трите мобилни оператора Мобилтел, Глобул и Виваком, така че постепенно отпадат проблемите с телефонизацията на вилните зони, където липсва техническа възможност за осигуряване на стационарни телефони. Община Костенец има местна кабелна телевизия, като същата фирма е и интернет доставчик.

Таблица 1: Относителен дял на осигуреност с телекомуникационни услуги/в %/

услуги	общо за общината	лица живеещи в градовете	лица живеещи в селата
Кабелна телевизия	27%	29%	23%
Сателитна антена	17%	14%	25%
Компютър	29%	30%	27%
Достъп до интернет	27%	27%	25%

ТУРИЗЪМ

Разположението на Община Костенец, обуславя големи възможности и потенциал за развитие на различни видове туризъм. В тази връзка развитието на туристическия сектор е от изключителна важност за местната икономика. Подобряването на техническата и социалната инфраструктура ще доведе до увеличаване на посещаемостта от туристи, съответно и до приходи за общината и бизнеса.

Територията се определя като предимно планински район, което се явява лимитиращ фактор за развитие на определени икономически сектори, като селско стопанство, преработваща промишленост и туризъм. Лесната достъпност на територията, близостта ѝ до к.к. Боровец и наличието на условия за здравна рехабилитация и отдих, повишават туристическата привлекателност на общината.

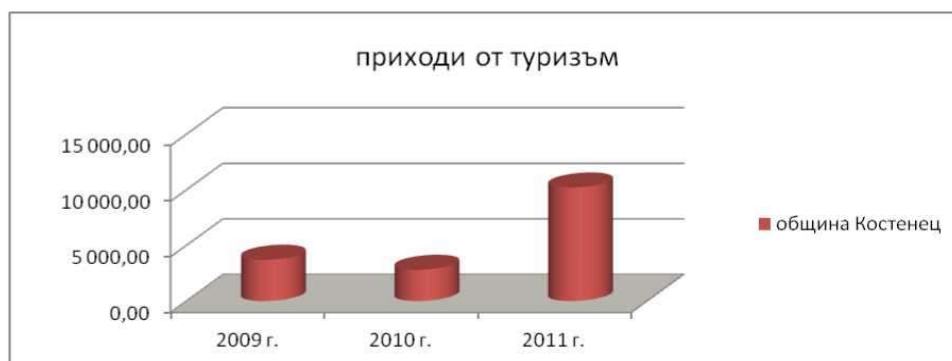
Топлите и лечебни минерални извори имат съществено значение за развитието на балнеоложки туризъм в общината в три основни направления:

- град Момин проход - заболявания на периферна и централна нервна система и на дихателните органи; кожни заболявания;
- к.к. вили Костенец - заболявания на опорно-двигателния апарат, на периферната нервна система и гинекологични;
- курорт Пчелински бани - активира обмяната на веществата, стимулира оздравителните процеси при ставни и мускулни заболявания, помага при дихателни, алергични, кожни, стомашни и ендокринни страдания.

Ключово значение за развитие на туризма и особено на екотуризма има фактът, че значителна част от територията на общината е разположена в Национален парк „Рила“, който е най-големият национален парк в България. В Национален парк „Рила“ са включени 4 резервата - Парангалица, Централен Рилски резерват и резерватите Ибър и Скакавица, с обща площ 16.22 ха

На територията на община Костенец попада включеният в „Националния парк Рила“, резерват „Ибър“ с площ 2 248,6 хектара, който се намира на северните склонове на билото на планината, между върховете Ибър и Белмекен. В неговата територия се намира Костенският водопад, историческите местности „Черквицето“, „Плещница“, „Шиваритото дърво“ и др. Курорт Вили Костенец е изходен пункт за туристически походи до хижа „Гургулица“, хижа „Белмекен“, връх „Мусала“, връх „Заврачица“, връх „Малъовица“ и Маричините езера. Маршрутите са ясно обозначени с места за почивки. Все още за съжаление няма изградени достатъчно екопътеки. Интерес за туристите представлява езерото на вили Костенец, което заедно с допълнително изградените басейни предоставя възможност за риболов и отдих. В района на с. Голак (Средна гора) се намира почти неизследваната Голашка пещера, представляваща значителен пещерен комплекс.

Фигура 1: Приходи от туристически обекти в община Костенец

Изводите които могат да се направят от горната информация са: необходимо е актуализиране на общинската програма за развитие на туризма, популяризиране и реклама на туристическите обекти; поддържане на интернет страниците на централите, където всеки може да се запознае с предлаганите туристически услуги на територията на община Костенец; наличие на благоприятни условия и ресурси за развитие на специфичен туризъм; предоставяне на актуална информация за туристическите маршрути и програми, както и контакти на планинските водачи и аниматори в

района; постоянна реклама на общината и на отделните видове туристически услуги; промотиране и популяризиране на културно-историческото наследство и местните занаяти, обичаи и обреди чрез организиране на иновативни събития с участие на турист

УСЛУГИ

Търговията и услугите на територията на общината са сравнително добре развити и задоволяват основните потребности на населението в тази сфера. Отрасълът със структуроопределящо значение за местната икономика на община Костенец е търговията. Общата ѝ привлекателност, като дейност генерираща бърза печалба при минимум разходи и извършваща интеграция между производство и потребление и нейният дял в общите стойности на ключови финансови показатели за местната икономика е все още ограничен.

Добри традиции и възможности има и в занаятчийството. То се явява както самобитен тип дейност, осигуряваща поминък на населението, но може да бъде и доходна атракция, предлагана за туристи. Необходимо е по-задълбочено изучаване и популяризиране на местните занаяти. Изключително важно условие за бъдещето на занаятчиите е сдружаването им в местна структура.

3. Анализ по компоненти на околната среда

3.1. Атмосферен въздух

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2019 г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Основните показатели, характеризиращи КАВ в приземния слой са: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух” е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотен диоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици, бензин, олово, кадмий, арсен полиароматни въглеводороди, толуол, амоняк, фенол и серовъглеродород.

Качеството на атмосферния въздух се наблюдава от Регионална лаборатория, която извършва периодичен емисионен контрол. В общината няма пунктове за постоянен мониторинг на атмосферните замърсители. Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, въглероден оксид, оловни аерозоли, общ прах и сероводород, амоняк, метанови въглеводороди, неметанови въглеводороди.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 на МОСВ) община Костенец попада в “райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове”.

Наблюдава се тенденция към увеличаване на емисиите на вредни вещества и замърсяването от транспорта. Разрастването на автомобилните потоци, остаряването и износването на голяма част от моторните превозни средства, представляват неблагоприятна перспектива за влошаване на екологичните характеристики на въздуха в прилежащите на пътните артерии райони.

Сред основните източници на замърсяване на въздуха е промишлеността. Предприятията в община Костенец по данни на РИОСВ – гр. София не отделят големи количества вредни емисии като замърсители на атмосферния въздух.

Замърсяването на въздуха от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

Комунално-битовите дейности са едни от основните, замърсяващи въздуха в община Костенец. Замърсяването е главно през отоплителния сезон и е причинено от използването на лошокачествени твърди и течни горива – мазут, нафта, въглища, брикети.

Съгласно утвърдения списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух от МОСВ за община Костенец не се изготвят индивидуални програми за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух.

За запазване качеството на въздуха е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на нови енергийни източници за промишлеността, обществения сектор и бита.

ИЗВОДИ:

В община Костенец не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което не се предвиждат чести планови контролни измервания с мобилна станция. Общината се характеризира с добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. В общината няма съществени промишлени източници на вредни емисии във въздуха.

Отопителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и

подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

3.2. Води

Оценката за състоянието на водните тела (повърхностни и подземни) е част от Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) и се актуализира на всеки шест години. В ПУРБ 2016-2021 г. е изготвена оценка за състоянието на повърхностните и подземни водни тела на база данните от мониторинга през периода 2010-2014 г. Допълнително Басейнова дирекция изготвя междинни оценки за състоянието на водните тела и ежегодни доклади за състоянието на водите, включващи анализ на резултатите от мониторинга през предходните години. Мониторингът бива контролен и оперативен.

Съгласно чл.169, ал. 2 от Закона за водите (в сила от 28.01.2000 г. с посл. изм. и доп. ДВ бр.44 от 13 май 2020 г.), мониторингът на водите и на зоните за защита на водите осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени от басейновите дирекции в съответствие със спецификата на водните тела и техните характеристики.

Мониторинговите пунктове се определят въз основа на оценка на риска, натоварването и агресивната дейност върху водните тела. Изборът на показатели за анализ е въз основа на вида и количеството натиск, изразяващ се в концентрацията на наблюдаваните замърсители. Оценката на химическото състояние на повърхностните водни тела, замърсяващите вещества се съпоставят с определени стойности на стандартите за качество, въведени с Директива 2008 /105/ на Европейския парламент и на Съвета от 18.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите изразена в Наредба за стандарти за качество на околната среда. Рамковата Директива за водите въвежда екологични норми за качество на водните ресурси. Съгласно нея екологичното състояние на водните екосистеми се определя като много добро, добро, лошо или много лошо. При извършването на оценката на риска водните тела се класифицират в следните категории:

- водни тела в риск – не е необходимо допълнително охарактеризиране или допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които е възможно да са в риск, за които има вероятност да не постигнат екологичните цели, но са необходими допълнителни мониторингови данни;

- водни тела, които не са в риск – не е необходима допълнителна оценка и допълнителни мониторингови данни.

3.2.1. Повърхностни води

По информация от Басейнова дирекция, Община Костенец попада в териториалния обхват на следните повърхностни водни тела, които се замърсяват: р. Марица, р. Очушница и р.Стара река /отводнителните артерии/, като основните замърсители са промишлените предприятия и битово-фекалните отпадни води. Промислените отпадни води за предприятия ползващи вода се характеризират с непечистеност. Това се дължи на факта, че нито едно предприятие няма

капацитет за пречистване 100 % на отпадните си води. По години се отчита намаляване на обема на промишленото производство. Въпреки това остра необходимост се явява изграждането на пречиствателни съоръжения за отпадни води. По-големите промишлени предприятия в Общината са: “Терем” ЕАД клон - Костенец - военен завод, “Файърпродукс - Плам България” АД - производство на кибрит и запалки за камина; ЕТ “Актив комерс” производство на тетрадки и хартиени изделия; Модна къща “Агресия”; “Синхрон-инвест” ЕООД - производство на спиртни напитки, “Специализирани болници за рехабилитация - НК” ЕАД - клон Момин проход - туристически и здравни услуги и “Хлебозавод”.

В повечето от селата няма изградена канализация и съоръжения за пречистването на водите, което води до заустването им в локални септични ями. Проблем за град Костенец е липсата на пречиствателна станция за градските битово-фекални води. Предстоящото изграждане на такава ще доведе до значително подобряване на качеството на водите на гореспоменатите реки. За целта е създадено сдружение с обществена полза съвместно с общините Ихтиман, Белово и Костенец, за изграждане на пречиствателни станции в общините в съответствие с Европейските изисквания както и полагане на грижи /финансова, техническа и др. подкрепа/ за опазване чистотата на реката. Показателна е информацията относно състоянието на използваната вода от наблюдаваните стопански единици:

За обхвата на проблема с опазване на околната среда говори и обстоятелството, че разходи за опазване и възстановяване на околната среда на община Костенец се правят главно за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) с екологично предназначение за водните ресурси и опазване на въздуха.

3.2.2. Подземни води

Едно от най-големите богатства на общината са изобилните минерални извори. Те са бликнали по няколко процепа: 1) напречен /или меридиален/ -изворите на курорт Вили Костенец и курорт Момин проход; 2) северен -надлъжен - курорт Пчелински бани. В гр. Момин проход минералните води са събрани в общ хидротермален източник със следната физикохимическа характеристика: хипертермална (64°) слабоминерализирана, сулфатно-натриева, радонова, силициева и умерено флуорна. Минералната вода е леко алкална, бистра, безцветна, без мирис и с приятни питейно вкусови качества.

Курорт Вили Костенец

Минералната вода във “Вили Костенец” е топла (47° С), със значителен дебит -12 л/сек., слабоминерализирана, хидрокарбонатна, сулфатнонатриева, лекофлуорна, с малко количество радон, много ниска обща водна твърдост. Част от минералната вода се бутилира и продава на пазара поради добрите си вкусови качества.

Целебната минерална вода в курорт “Пчелински бани” е с температура 72,8°. Тя е слабоминерализирана, хидрокарбонатна, сулфатно-14натриева, лекофлуорна, с малко количество

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г. радон, много ниска обща воднатвърдост. Топлите и лечебни минерални извори имат съществено значение за развитието на балнеологичен туризъм в общината в три основни зони

Геотермална енергия

“Геотермална” - понятието идва от гръцката дума “гео” - земя и “терма”- топлина, което в общия смисъл на думата означава - топлинна енергия от Земята. Практическото значение на геотермалната енергия зависи от локализацията на източника, дебита, температурата му, близостта му до потребителите, климатичните условия и изградената инфраструктура.

Основните параметрите, температура и химичен състав, на геотермалните източници определят и тяхната приложимост. Химичният състав - съдържанието на химични елементи в геотермалните източници има значение при използването на течни енергоносители /топла минерална вода, подпочвени води и други.

Геотермален потенциал в България

По различни оценки у нас геотермалните източници са между 136 до 154. От тях около 50 са с доказан потенциал 469 MW за добиване на геотермална енергия. Основната част от водите (на самоизлив или сондажи) са нискотемпературни в интервала 20-90°C. Водите с температура над 90°C са до 4% от общия дебит.

- Оценки по изследвания на БАН 1995 -1999 г. и Щерев и Пенев- Нови Енергийни Източници са посочени в таблица 1.

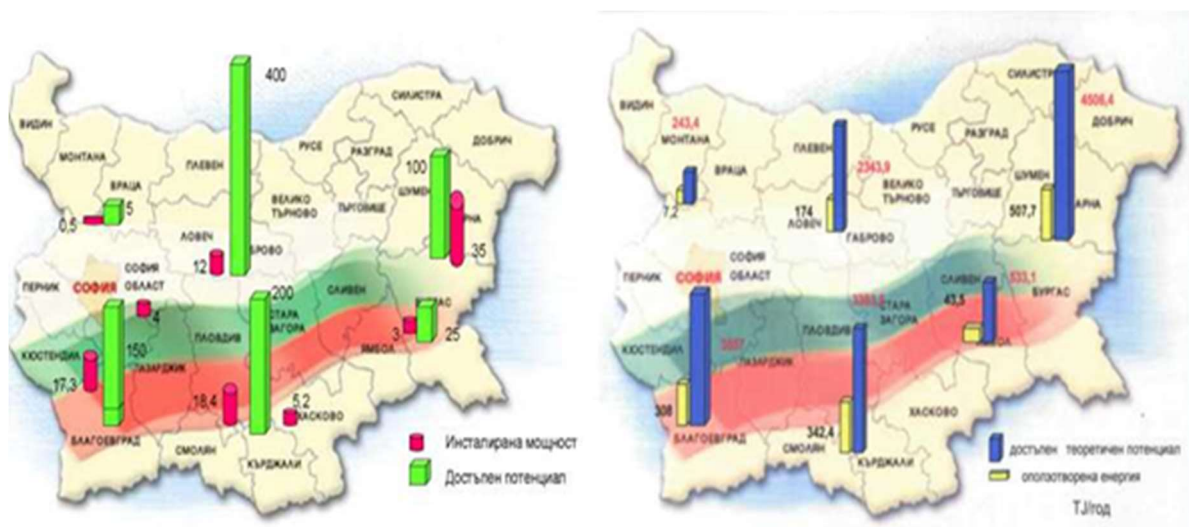

Таблица 1: Достъпен потенциал на геотермалната енергия в България по региони

Достъпен потенциал за геотермални ресурси		
Регион	Достъпна мощност MW	Достъпен потенциал, Иконом. Форум, София 2001 г. ktoe/год.
Северозападен Видин	8.3	5.6
Северен централен Русе	70.2	55.8
Североизточен Варна	126.7	107.4

Югоизточен Бургас	14.4	12.7
Южен централен Пловдив	103.8	81.0
Югозападен София	115.9	87.1
ОБЩО	439.3	349.6

ИЗВОДИ:

Повърхностните и подземни води на територията на община Костенец като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани главно с количеството и пречистването на питейните води, липсата на канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадни води в повечето населени места на общината. Водопреносната мрежа също е остаряла, амортизирана и загубите на вода са значителни. Необходимо е да се предвидят мерки за подобряване на цялостната инфраструктура в Общината, с акцент върху подобряване на ВиК инфраструктура

Незадоволителното състояние и нарушаване на речните легла от хидроморфологични изменения пораждат необходимост от корекция на реките и деретата за превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.

Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречиствени отпадъчни води във водоприемниците и др.

3.3. Земи и почви

Почвата е един от най-важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя изпълнява определени функции: осигурява среда за развитие на растенията и реализиране на тяхната биопродуктивност, поддържа генетичните ресурси и обитанието на многобройни живи организми. Тя регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции. Почвата е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството. Като компонент на околната среда тя е подложена на вредни въздействия и затова опазването и е от особено значение.

Почвите в община Костенец са лесивираните канелени горски почви. Канелените горски почви са най-големият по заемана площ почвен тип в България. Мощността на хумусния хоризонт е 30-40 см. Друг почвен тип е алувиалния. Разположени са върху алувиални отлагания при наличие на високи подпочвени води, които създават благоприятни условия за развитието на ливадна растителност. Алувиалните и делувалните почви са със сравнително високо плодородие. Алувиално-ливадните почви са млади и непрекъснато подмладяващи се образувания, лишени от много признаци, характерни за пълно профилните почви. Почвата е средно дълбока и дълбока, порядко много дълбока и свежа. Бедна до средно богата на хумус, слабо до среднозапасена с азот и средно богата до богата на фосфорни окиси. Поради благоприятния воден режим, почвата е много

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г.
плодородна. Върху нея е формирано крайречно дренирано тополово месторастение С2 (8).
Значителни са и площите заети от ливадно- канелени и песъчливо-глинести почви.

Няма значителни проблеми, които да застрашават екологично - чистото състояние на почвите.

Основните заплахи произтичат от:

- газовете от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат под формата на киселинни дъждове;
- от транспорта - замърсявания свързани с дизеловите и бензинови двигатели;
- комунално-битова дейност - изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение замърсяват почвите и подпочвените води;
- изсичане на горите, водещо до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване;
- производството на нитратна земеделска продукция.

Контрола за ограничаване на емисионното замърсяване на въздуха, водите и управлението на отпадъците допринася за намаляване на замърсяванията на почвите в района Пунктовете за пробонабиране на почвите се определят от ИАОС гр. София.

От извършвания през последните пет години (2015-2019 г.) анализ на почвите в пункта от Националната система за почвен мониторинг, не са установени замърсявания на почвите с тежки метали и органични замърсители на ПДК. На територията на общината няма разположени складове, в които да се съхраняват негодни пестициди. Няма данни и за киселени почви.

Няма данни за изследвания за замърсяване на почвите в района на общината над допустимата концентрация. Липсва информация за замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди, пестицити, устойчиви органични замърсители (вкл. нефтопродукти), засоляване или киселяване. По тази причина не съществуват механизми за мониторинг състоянието на почвите, не се извършва периодичен контрол, а изследвания се правят само при необходимост.

Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите. На ерозиране са подложени слабоструктурните почви, образувани върху наклонени терени: излужени и типични сиви горски почви; канелени горски почви, лесивирани; рендзини; кафяви горски почви. Обработваемите земи са разположени на равни терени. Ерозията на почвите не е от процесите с ограничаващо действие за земеделието в територията на община Костенец.

ИЗВОДИ:

Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи усилия и действия на всички компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към

намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени” чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

3.4. Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа

3.4.1. Растителни и животински видове

Мрежата „Натура 2000” е най-амбициозната инициатива, която някога е предприемана за опазване на богатото природно наследство на Европа. Екомрежата е създадена през 1992 г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001 г. за „спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010 година”. Европейската мрежа „Натура 2000” включва 26 000 защитени зони и представлява 18% от общата сухоземна територия. Целта на мрежата „Натура 2000” е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000” не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от селския пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Принципът за управление на екомрежата е, че човек и природа работят най-добре в партньорство помежду си. Този принцип има много предимства както за опазване на природата, така и за хората, които живеят и работят в селски райони. „Натура 2000” на практика е техен съюзник, способстващ за запазване на икономическата жизнеспособност и социалната структура на много от селските райони. Тя предоставя нови възможности за икономическа диверсификация и вътрешни инвестиции.

Територията на община Костенец обхваща Национален парк „Рила”, който е най-големият национален парк в България и един от най-значимите в Европа, сертифициран от „ПАН ПАРКС”. Създаден е през 1992 г. с цел да се запазят естествените екосистеми, видовото разнообразие в региона, местообитанията на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти от неживата природа, имащи световно значение за науката и културата. В Национален парк “Рила” са включени 4 резервата - Парангалица, Централен Рилски резерват, Ибър и Скакавица, с обща площ 16.22 ха (20% от територията на парка). Уникалната флора и фауна и богатството от ендемични видове определят високата му консервационна значимост. Паркът е местообитание на растителни и животински видове, които фигурират в Европейския червен списък на животни и растения, застрашени от изчезване в света и Червената книга на България. Територията на община Костенец обхваща включеният в “Националния парк Рила”, резерват “Ибър” с площ 2 248,6 хектара, който се намира на северните склонове на билото на планината, между върховете Ибър и Белмекен. Резерват “Ибър” е обявен през 1985 г. с цел да опазва формациите от клек, както и находищата на реликтни растения и редки животински видове.

Разликите в надморската височина на резервата обуславят наличието на разнообразни растителни видове. Установени са над 400 вида висши растения: включително рилска иглика,

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г.

алпийска роза, трансилванска камбанка. Богата е и фауната на резервата. Районът се обитава от голямо разнообразие на птици, някои от които застрашени от изчезване – скален орел и голям ястреб. Балканската ушата чучулига и пъстрогушата завирушка са глациални реликти и балкански ендемични подвидове. Глациални реликти има сред земноводните, влечугите и бозайниците. Разнообразието на фауната се допълва от мечката, вълка, сърната, лисицата, дивата свиня. Резерватът е и местообитание на локалния ендемичен подвид на лалугера.

ХАБИТАТНО РАЗНООБРАЗИЕ

По системата CORINE (Palearctic Classification)

Три групи по консервационна значимост:

- Резолюция № 4 на Европейската общност – застрашени природни местообитания изискващи специфични консервационни мерки – 11;
- Приложение №1 на Директива 92/43 от 21.05.1992 г. на Съвета на Европейската Общност – 18;
- Резолюция № 4 и Директива 92/43- 11.

51,66% от хабитатите имат консервационен статус. Разнообразието на хабитати предопределя важното място на парка/резервата в европейската екологична мрежа “Натура 2000”.

РАСТИТЕЛНОСТ

- 1 400 вида висши растения;
- 282 вида мъхове;
- 130 вида сладководни водорасли.
- 4 растителни пояса:
 - буков (представен частично);
 - иглолистен горски;
 - субалпийски;
 - алпийски.

ВИСШИ РАСТЕНИЯ

Общият брой на ендемични видове е 57.

Локални ендемити – 3 вида: рилска иглика (*Primula deorum* Vel.); павловско шапиче (*Alchemilla rawlowskii* Assenov) и рилски ревен (*Rheum rhaponticum* L.).

Българските ендемити – 18 вида;

Балканските ендемити – 36 вида;

Общ брой на реликтите в парка – 105;

В Червената книга на България – 98 вида: 8 застрашени и 90 редки или около 13% от всички видове в Червената книга;

Защитени от закона – 42 вида;

В червения списък на IUCN – 9 вида;

В Европейския списък (Е/ЕСЕ/1249) – 6 вида;

В Бернската конвенция – 7 вида;

В Директивата на 92/43 на ЕИО за запазване на природните месообитания и на дивата флора и фауна – 5 вида;

В списъка на CITES – 5 вида.

ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ

141 вида или 68% от широко използваните в медицината:

– В Червена книга на България – 20 вида;

– Пет от тези видове са в категорията “застрашени” и 15 – в категорията “редки”;

– Защитени от Закона – 8 вида;

- 19 вида лечебни растения – под специален режим на стопанисване и ползване;

– шапиче, обикновена кандилка, мечо грозде, пролетна съсънка и др. са редки видове, срещащи се с единични екземпляри.

МЪХОВЕ

282 вида мъхове – 41% от българската мъхова флора на видово ниво; 62% от семействата, които се срещат у нас;

Природозащитно значимите са 42 вида.

СЛАДКОВОДНИ ВОДОРАСЛИ

130 вида – с глациален произход;

Най-голям брой видове – в субалпийския пояс;

ГОРИ

Най-представителни горски екосистеми- смърч и ела, в съчетание с бяла мура и клек;

Около 75% от залесената площ е съсредоточена при надморски височини между 1 500 и 2 200 м.;

Средната надморска височина на горите в парка е 1 790 м н. в.;

Иглолистните дървесни видове заемат 40 194,2 ха от площта на горите в парка;

Средната възраст на горите в НП е 90 години;

Горите на възраст над 100 години заемат 13 514,6 ха.

ГЪБИ (МАКРОМИЦЕТИ)

Специфична, междинна биотична група – между растения и животни

На територията на парка – 233 вида

– 11,6% от установените в страната;

– 50% от общия брой видове за планината;

– 1 застрашен вид, който е защитен в Европа – (*Albatrellus cristatus*);

– 11 вида ядливи гъби – горска печурка; обикновена манатарка; борова манатарка; пачи крак; жълта рогачка;рижика; виолетка; сярножълта коралка; кафява сърненка; обикновена масловка; канеленокафява манатарка.

ЖИВОТИНСКИ СВЯТ

172 вида гръбначни животни;

121 вида – вписани в българската Червена книга;

15 вида – в европейската Червена книга;

158 вида – в списъците към Бернската конвенция;

24 вида – в червения списък на Международния съюз за защита на природата (IUCN).

Птичийт свят е представен от 99 вида: 94 вида птици са с консервационен статус;

48 вида бозайници; 5 вида риби, 20 вида земноводни и влечуги.

Най-многобройните в България популации на дивата коза, глухара, лещарката и планинския кеклик, на пернатоногата и малката кукумявка, на златката, както и най-голямата високопланинска популация на лалугера. На територията на резервата има представители на най-жизнените популации на хищните птици.

2934 вида безгръбначни:

41 вида – в световни и европейски списъци на застрашени видове;

242 ендемични вида и подвиди;

244 таксона, които са остатък от минали геологични времена

13 вида застрашени от изчезване в планетарен мащаб.

Със Закона за защитените територии (ЗЗТ, обн. ДВ, бр. 133/1998 год.) се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Целта на закона е опазването и съхраняването на защитените територии като

национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

3.4.2. Защитени територии

Територията на община Костенец включва следните защитени територии, определени по реда на Закона за защитени територии (ЗТТ):

- Национален парк „Рила”;
- Резерват „Ибър”, разположен в землищата на с. Костенец, общ. Костенец, обл. София и гр. Долна баня, община Долна баня, обл. София, обявена със Заповед №148/26.02.1985г. на КОПС при МС (обн., ДВ, бр. 26/1985г.) и промяна в площта – увеличаване със Заповед №114/24.02.1992г. на МОС (обн., ДВ, бр. 20/1992г.);
- Природна забележителност „Водопада на р. Чавча”, разположена в землището на с. Костенец, община Костенец, обл. София, обявена със Заповед № 1427/13.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр. 44/1974г.);
- Защитена местност „Пленищица”, разположена в землищата на с. Костенец, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр.46/1974г.) и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-1065/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);
- Защитена местност „Черковището”, разположена в землищата на с. Костенец, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр. 46/1974г.) и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-1066/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр. 86/2003г.);
- Защитена местност „Еледжик”, разположена в землищата на с. Горна Василица, общ. Костенец, обл. София и гр. Ихтиман, с. Мирово, с. Мухово, община Ихтиман, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №4334/28.10.1975г. на МГОПС (обн., ДВ, бр. 90/1975г.) и прекатегоризирано в защитена местност със Заповед №РД-1056/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);
- Защитена местност „Калето”, разположена в землището на с. Долна Василица, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр.46/1974г.) и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед №РД-1069/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);
- Природна забележителност „Голашката пещера”, разположена в землището на с.Голак, община Костенец, обл. София, обявена със Заповед №1141/15.12.1981г. на КОПС при МС (обн., ДВ, бр. 102/1981г.);
- Защитена местност „Троянова крепост”, разположена в землището на с. Долна Василица, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1975г. на МГОПС (обн., ДВ, бр.46/1974г.) и прекатегоризация в защитена местност със Заповед №РД-1070/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);

3.4.3. Защитени зони

На територията на общината изцяло или частично попадат следните защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, определени по реда на Закона за биологично разнообразие (ЗБР):

- Защитена зона BG0000304 „Голак” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приета с Решение №661/16.10.2007г. на Министерски съвет (обн., ДВ, бр.85/2007г.);
- Защитена зона BG0000301 „Черно рид” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна приета от МС с Решение №122/02.03.2007г., (обн., ДВ, бр.21/2007г.);

- Защитена зона BG0001389 „Средна гора” за опазване природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приета от МС с Решение №661/16.10.2007г. (обн., ДВ, бр.85/2007г.), изменение с Решение №811/16.11.2010г. на МС;
- Защитена зона BG0000495 „Рила” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-764/28.10.2008г. на министъра на околната среда и водите (обн., ДВ, бр.100/2008г.);
- Защитена зона BG0000495 „Рила” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, приета с Решение №122/02.03.2007г. на Министерски съвет (обн., ДВ, бр. 21/2007г.);
- Защитена зона BG0002129 „Рила буфер” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-229/11.03.2020г. на министъра на околната среда и водите (обн., ДВ, бр. 24/2020г.);
- Защитена зона BG0000636 „Ниска Рила” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони приет с Решение №177/03.04.2019г. на Министерски съвет (обн., ДВ, бр.29/2019г.)

4. Зелена система

Най-важна роля за градската околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на община Костенец има зелената система. Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни, задоволяват потребностите от спорт и отдих; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайградските зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдих и зелена система включват градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Деретата на територията на община Костенец в голямата си част са обраснали с естествена местна влаголюбива растителност. Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици. Нормативно озеленяването на урбанизираните територии се определя в Закона за устройство на територията, Закона за опазване на околната среда, Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Наредба №1 за опазване

на озеленените площи и декоративната растителност на бившето Министерство на териториалното развитие и строителството.

Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и лесопаркове, представляващи публична собственост. Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени, курортни и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове и защитни насаждения. Системата на зелените площи в населеното място представлява взаимно съгласувано разполагане на различните видове зелени и свободни площи с цел да се осигурят най-благоприятни хигиенни условия, декоративни ефекти и създаване на условия за отдих на населението.

Зелената система включва следните структурни елементи: тревни площи, декоративна растителност, алеи, площадки и архитектурни декоративни елементи и съоръжения.

Озеленяването влияе на температурата, относителната влажност, скоростта на движение на въздуха; върху подобряване на химичния състав на въздуха, намаляване на праха в него, както и на намаляването на шума в градската среда.

Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение са публична собственост на държавата и общините.

Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в наредбата.

Зелените площи на територията на общината се почистват и поддържат от звено „Чистота” към Общинска администрация Костенец.

5. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

5.1. Отпадъци

5.1.1. Генерирани битови отпадъци и 5.1.2 строителни отпадъци

Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

На територията на Община Костенец се образуват различни видове отпадъци, като категорично преобладават делът на битовите и селскостопанските. Мотивиращи фактори при тяхното генериране и натрупване се явяват разположението на населените места, броя на жителите в тях, както и дейността като функция при образуването на ТБО. Процентното участие на производствените отпадъци е незначително.

На територията на община Костенец от 2004 г. е въведена система за разделно събиране на хартия, пластмаси и стъкло, съгласно сключен договор с “РЕПАК” АД - организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Обхванати са следните населени места: гр. Костенец, гр. Момин проход и с. Костенец. Тенденцията е да се въведе разделно събиране и в останалите населени места. Разделно събраните материали се превозват до Самоков, където се извършва предварително третиране.

Материалите за рециклиране се събират от фирмата за рециклиране РЕПАК - организация за оползотворяване на материалите, която има договор с община Костенец за извършване на разделно събиране в следните места: град Костенец, град Момин проход и село Костенец.

На територията на община Костенец няма площадка за предварително третиране на разделно събраните отпадъци и те се извозват до гр. Самоков. Годишното количество хартия за 2007 год. - 2 т., пластмаси - 4 т и стъкло - 9 т.

На територията на Община Костенец се образуват различни видове отпадъци, като категорично преобладава делът на битовите. Годишното количество на ТБО е 4 200 т. Производствените отпадъци са в малки количества. Строителните отпадъци са приблизително около 25-30 тона годишно. На територията на общината няма площадка за СО, депонирането им към настоящият момент е в района на старото депо, което е с прекратена експлоатация и строителните отпадъци ще се използват в процеса на рекултивацията му.

Общинските отпадъци се транспортират до Регионален център за управление на отпадъците в гр.Самоков. Регионалната система е разположена в местност на около 38 km от гр. Костенец. Организираното сметосъбиране покрива 7 населени места. Отпадъците се събират двукратно седмично в гр.Костенец, гр.Момин проход и с.Костенец и 2 пъти на месец в селата. За събирането на битовите отпадъци се използва стационарна контейнерна система. Контейнерите се поставят на определени места и се обслужват от специализирани автомобили.

Контейнерите са тип „Бобър“-1.1 куб.м. Съдовете тип „Мева“ са собственост на общината, но голяма част от тях са негодни за употреба и подлежат на бракуване и подмяната им с нови съдове. Общината разполага и с контейнери – 4 куб.м. за зелени отпадъци, но те са крайно недостатъчни и се предоставят при заявка от населението.

От 2004 год. на територията на община Костенец е въведена система за разделно събиране на хартия, пластмаси и стъкло, съгласно сключен договор с “РЕПАК” АД - организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Обхванати са следните населени места: гр. Костенец, гр. Момин проход и с. Костенец. От юли 2013 год. общината има сключено споразумение с „Екобулпак”ООД за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Община Костенец има сключени договори за управление на опасни отпадъци с организации, притежаващи необходимите разрешителни. Предстои да бъдат актуализирани.

През 2016 год. се наблюдава увеличаване на количествата събрани от населението рециклируеми отпадъци и предадени на фирми, притежаващи необходимите разрешителни документи за дейността.

На територията на община Костенец не съществуват инсталации за сортиране на смесени битови отпадъци. Няма изградени съоръжения за оползотворяване на биоотпадъците - инсталации за

компостиране или анаеробно разграждане на биоотпадъци на територията на община Костенец. На Регионалното депо в Самоков се изгражда инсталация за сепариране на отпадъци и за компостиране на зелени отпадъци, но отдалечеността е сериозен проблем за общината и нейното население. Стари замърсявания с битови и строителни отпадъци няма, ежегодно през пролетта и есента общината организира почистването на населените места, реките и прилежащите територии на пътищата. Община Костенец има разработена Програма за управление на отпадъците и Наредба за управление на отпадъците, като в тези два документа са определени мерките за управление на различните категории отпадъци, съгласно ЗООС и ЗОУ. В общинската програма за управление на отпадъците са предвидени мерки за ограничаване на замърсяване от сметищата, тяхната реконструкция и привеждане в съответствие с нормативните изисквания.

5.1.3. Производствени и Опасни отпадъци

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци. Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ - София.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват отделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор. Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Костенец са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за отделно събиране и

третиране на опасни отпадъци. При констатирани такива се използват услугите на лицензирана фирма.

5.1.4. Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от опаковки

С разделното събиране на отпадъци и с цел рециклиране, и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години с приемането на европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Разделно събраните отпадъци от опаковки се транспортират до площадка за сортиране. Събраните отпадъци се сортират на отпадъци от опаковки и отпадъци, които не са опаковки. Следва сортиране на годни и негодни за рециклиране, като годните за рециклиране отпадъци от опаковки се сортират по вид и материал.

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- Екологична – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- Икономическа – оползотворяване материалите, заложи в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор“ е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане .

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба.

- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания.
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Задълженията на общината в това отношение се определят от „Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти”, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложи в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи;

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване”, приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Биоразградими отпадъци

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични” или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими”) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третира в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин. Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;

- закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след това компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата).;
- изгаряне на градински отпадъци и листа.

В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци. В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Целесъобразно е за периода обхванат от настоящата програма да се планира на територията на общината да бъде изградена и една площадка за открито компостиране чрез разстилане на биоразградимите отпадъци на редове (по метода windrow). Това ще позволи да се предотврати депонирането на значителни количества биоразградими отпадъци при сравнително малки инвестиционни и експлоатационни разходи. Предлаганият метод на третиране на биоразградимите отпадъци използва се основава процеса био-деградация, който в естествени условия протича бавно, на повърхността на земята, при температурата на околната среда и предимно анаеробно. Естественото разлагане на органиката се ускорява като преработваният субстрат се събира на редове (т.нар. windrow), което позволява да се съхрани част от топлината отделяна от дейността на микроорганизмите, при което температурата нараства. Този ускорен процес именно е

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г.

компостирането. Компостиране се разделя на 4 стадия: 1) мезофилен; 2) термофилен; 3) изстиване; 4) съзряване. В процеса на био-деградацията органичният субстрат претърпява физично и химично превръщане с образуването на стабилен хумифициран краен продукт. Този продукт е ценен за селското стопанство като органичен тор и като средство за подобряване структурата на почвата. Важни параметри на процеса са отношението C/N и мултидисперсността на субстрата, необходима за нормалната аерация.

5.2. Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението. посл. изм. и доп.).

РИОСВ – София организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение №4 към чл.117, ал.1 от Закона за опазване на околната среда. Съгласно нормативната уредба за шума контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шума от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР. Шумовото натоварване както в гр. Костенец, така и в останалите населени места в общината е не помаловажен проблем от останалите фактори на околната среда.

Контролните и собствени измервания се извършват от Акредитирани лаборатории, като се спазват изискванията на „Методика за определяне на обща звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шум в мястото на въздействие“, утвърдена със Заповед № РД-613/ 08.08.2012 г. на Министъра на околната среда и водите. Операторите с издадени Комплексни разрешителни, попадащи в обхвата на Приложение № 4 към чл.117 от Закона за опазване на околната среда, са задължени да провеждат собствен мониторинг, веднъж на две последователни календарни години и да докладват резултатите от проведените измервания, съгласно поставените им условия. Основната цел на мониторинга на шума от промишлени източници е да предоставя информация за състоянието на акустичната среда на населените места, вследствие дейността на промишлените предприятия - източници на шумово излъчване. В района на град Костенец по-голямата част от промишлените предприятия са съсредоточени в промишлената зона и с този факт не се констатира шумово натоварване на околната среда в останалата част на града. Характерно за града е шумовото натоварване от

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г.

автомобилният транспорт. Шумните участъци са предимно отделни участъци от пътната мрежа с концентрация на пътни превозни средства.

Източници на шум

В град Костенец, както и в селата с интензивен трафик, основен източник на шум са транспортните средства. Някои производства и човешки дейности в сферата на услугите също излъчват шум и създават дискомфорт у живущите около източника.

За високите стойности на шумовите нива допринасят характерните особености на териториално – устройствените планове на града и другите населени места:

- Липсата на околновръстни пътища, поради което целият транзитен моторен поток минава през населеното място;
- Липсата на защитни „зелени екрани“;
- Лошокачествена настилка;
- Двустранно плътно застрояване по главните улици;
- Големи наклони на някои улици;
- Остарелият автомобилен парк.

Население подложено на въздействие

На негативното влияние на шума са подложени в най-голяма степен живеещите на главните улици на града, както и жиневеещите в близост до основните пътни артерии на общината.

Предприети мерки

За намаляване на шума в градската среда, Общинска администрация следва да предприеме действия по регулиране на движението чрез план за организация на движението в град Костенец.

5.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

Състоянието на средата се определя от измененията настъпили в основните нейни параметри, следствие от човешката дейност – замърсяване на атмосферата, водите и почвите с производствени и битови вредности от дейността на транспорта, акустично натоварване на средата, йонизиращи и нейонизиращи лъчения, проблемите с третирането на отпадъците.

Основните проблеми, резултат от антропогенната дейност са:

- Високите нива на шума – резултат от функционирането на транспорта и отделни точкови източници
- Замърсяването на атмосферата от линейни (транспорт) и точкови (производствени и битови) източници.
- Йонизиращи и не йонизиращи лъчени.

Разкритите екологични проблеми в голяма степен се дължат на:

- Преминаване на производственият сектор към по-евтини технологии за снабдяване с топлоенергия, съпроводени с по-високи емисии в атмосферния въздух.

- Липса на финансови средства в производствения сектор за опазване качеството на атмосферния въздух.
- Липса на финансови средства за осъществяване на инфраструктурни и благоустройствени проекти за опазване качеството на атмосферния въздух
- Продължаващ процес на подценяване на ролята на зелената система и хаотичното усвояване на земеделски земи за производствени нужди.

Посочени са зони и/или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут. Към тази категория се отнасят зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат взети под внимание в процеса на планиране. Зоните и обектите със специфичен санитарно-охранителен статус са всички водоснабдителни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, помпените станции за канални води, гробищни паркове, депа за отпадъците, кариерите, автосервизи, автогари, гари и летища и много други. Здравно-хигиенни рискове съществуват и в местата, където обитава предимно население от ромски произход, които имат недостатъчно ефективни водопровод и канализация, инфраструктура, изградени типови постройки и възможности за поддържане на необходимата хигиена. Съществуват реални инфекциозни рискове (вирусен хепатит, морбили и др.), също така стоят на преден план и проблемите с битовите отпадъци и по-специално нерегламентираното им изхвърляне, което може да засегне и живеещото в съседство население. Здравен проблем представлява замърсяването на атмосферния въздух в жилищните зони с дразнещи газове - азотни и серни диоксиди, вещества с общо системен токсичен ефект. Значение имат замърсителите със сензибилизиращо действие (органични частици, алдехиди, феноли, сажди и катрани). Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Автоматизираната система осигурява оперативна информация в случай на инцидентно повишаване на радиационния фон, както при ядрена авария на територията на страната ни, така и при трансграничен пренос на радиоактивно замърсяване. Системата обезпечава с данни в реално време Аварийния център на Агенцията за ядрено регулиране и Главна Дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” към Министерството на вътрешните работи, с което се осигурява възможност, в случай на радиационна авария, да се приложат своевременно подходящи мерки за защита на населението и околната среда. На територията на община Костенец радиационната обстановка се следи от отговорната структура на “Гражданска защита”. Необходимо е два пъти дневно да се измерва бета и гама лъчение, отчитани в Р/час. Нормалният гама-фон за България е около 0,030 мР/ч. Към момента няма данни за нейонизиращи лъчения и влияние върху хората и околната среда.

ИЗВОДИ :

- Акустичната обстановка във всички селища на община Костенец е благоприятна. Периодичното движение на МПС-та не може да се приеме за друга освен като обичайна характеристика на шума, съобразно вида на двигателя им.
- Рисков фактор е евентуалното възникване на точкови източници на шум под формата на работилници или ателиета за услуги в рамките на регулация, генериращи шум над пределнодопустимите норми. Радиационният гама фон в областта, в частност и в община Костенец е в границите на характерните за страната фоновы стойности.

- Не са наблюдавани повишавания на специфичните активности на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

Община Костенец разполага с развита преработвателна промишленост, с уникални природни и водни ресурси, съхранена природа и богато културно-историческо наследство, които са предпоставки за развитието на балнеоложки и специфичен туризъм, селско стопанство, устойчиво горско стопанство и развита промишленост. Общината е разработила програма за развитие на туризма, която е от изключителна важност за икономическото развитие на района. Следвайки програмата общината максимално използва природния потенциал за развитие на туризма и я превръща в привлекателно място за туристи, гости и хора с различни здравословни проблеми .

На територията липсват ярко изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината.

6. Управленски и финансови фактори

6.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските намесници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др. Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица. Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство. Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда; да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;

- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината. Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците. Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;

- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;
- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината. Ежегодно в срок до 31 март, Кметът представя в Областна администрация – София и РИОСВ – София отчет за изпълнение на двете програми.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, Кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения Кмета на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- издава разрешителни за бране на билки от земи общинска собственост.

В Общинска администрация – Костенец няма специализирано звено, което да работи в сферата на екологията. В Общината тези дейности се извършват от Кмет - ресорен Заместник кмет – Кметове на населени места и служители в отдел „Териториално, селищно устройство и екология“.

Към Общински съвет Костенец функционира постоянна комисия по **Комисия по устройство на територията, инфраструктура, благоустройство и околна среда**, състояща се от 5 общински съветници. Контролните функции по дейностите за опазване на околната среда и управление на

отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската администрация, а конкретно по населени места кметове на населените места. В общината има назначени отговорни служители, които освен дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнение на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДИБ и други, активно участва в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници. При осъществяване на дейностите, свързани с опазване на околната среда Общинска администрация Костенец работи съвместно с РИОСВ – София, Басейнова дирекция – гр. Пловдив и РЗИ – гр. София. Извършват се периодични измервания и мониторинг на замърсяванията на компонентите на околната среда на територията на общината.

6.2. Сътрудничество с други институции и организации

Община Костенец следва да си сътрудничи по проблемите на опазване на околната среда със съседните общини: Лесичово, Септември, Долна баня, Белово, Якоруда, Ихтиман и София. За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

- С ВиК за получаване на:

- разрешение за задоволяване на битовите и производствени нужди – водовземане от градската водопроводна мрежа;

- разрешителни за заустване на производствени отпадъчни води в градската ПСОВ и емисионни норми за отпадъчните води;

- По проблемите на околната среда и здравния статус на населението община Костенец поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:

- РИОСВ – София;

- ИАОС ;

- РЗИ – София към МЗ;

- „Басейнова дирекция” - „БД”ИБР”- Пловдив;

- Областна администрация – София;

- „Областна дирекция земеделие и гори” – София, към МЗГ;

- Отдел „Статистически изследвания - София“ към НСИ;

- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” – София;

- Областна дирекция по безопасност на храните – София и др.

6.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС

Дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците се организират и осъществяват от Общинска администрация Костенец. Издръжката коства на общинския бюджет за 2019г. 667 954 лева. За зимно поддържане и снегочистване е получен трансфер от Републиканския бюджет 135 400 лева. За издръжка на други дейности по опазване на околната среда през 2019 г. са разходвани 0 лева от Общинския бюджет. Основна част от дейностите по опазване на околната среда е управлението на отпадъците, за които през последните години са генерирани следните приходи и разходи:

ПРИХОДИ ЗА 2018 г., генерирани от дейности свързани с отпадъците:

- Приходи от такса битови отпадъци – **618 923 лв.**
- Възстановени отчисления по чл. 60 от ЗУО от РИОСВ – София – **0,00 лв.**
- Приходи от разрешения за депониране на строителни отпадъци и земни маси – **225 лв.**

Други източници на приходи за опазване на околната среда и управление на отпадъците

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на опазване на околната среда и управлението на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда”, ПУДООС, ПРСР, НДЕФ и други финансиращи организации. Необходимостта от засилване на контролната дейност от страна на администрацията както и провеждане на кампании сред населението за в бъдеще има вероятност да доведат до още по-голямо увеличаване на необходимите финансови средства. За изпълнението на планове за действие предвидени в стратегическите документи на общината следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съ-финансиране на проекти могат да се ползват кредити от фондове, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет, концесии и др.

6.4. Информирание на обществеността

Съгласно чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда. Община Костенец има добре функционираща система за информиране на населението за състоянието на околната среда. Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информиране обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н. Информирането на населението на община Костенец за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от Общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г. чрез публикуването на информация на интернет страницата на общината. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на ПУП.

Информацията се предоставя чрез публикуване в регионални и местни медии и на електронната страница на Община Костенец, провеждат се информационни кампании за опазване на околната среда. Уведомленията за инвестиционни предложения, които постъпват в Общината се обявяват публично с обява в областен ежедневник, поставя се обява на таблото в сградата на Общината, изпращат се писма до всички НПО-та в града, които предварително чрез анкетно проучване са заявили, че желаят да бъдат информирани. Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, които община Костенец разработва и/или участва под някаква форма. Стремешт е да бъдат обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора. Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от Общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразява своето мнение и предложения.

РАЗДЕЛ II. ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ

Важна част от биоразнообразието са лечебните растения. В последните години значително нарастна интереса към тях. Те са били и си остават ефективно средство при лечението на редица заболявания. Растенията са достъпна и евтина суровина за приготвянето на лечебни препарати, чайове, напитки и др.. Съгласно разпоредбите на Закона за лечебните растения „билки за лични нужди“ са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден. За корени и коренища, каквито се събират от залиста, разрешеното количество за лични нужди е до 1 кг.

Лечебните растения в НП “Рила” са представени със 141 вида, от тях низши – 1 вид и висши – 140 вида. Те са включени в 49 семейства. С най-голям брой видове са представени семействата – Asteraceae (16 вида), Rosaceae (15 вида), Lamiaceae (11 вида) и Scrophulariaceae (6 вида). Общият брой видове, установени за територията на парка, представлява 68% от широко използваните в официалната и народна медицина видове.

В Червена книга на България са отбелязани 20 вида лечебни растения или около 2,6% от всички видове включени в нея. Пет от тези видове са в категорията “застрашени” и “редки”. Защитени от закона за защита на природата са 8 вида или около 18% от всички защитени от закона видове лечебни растения. При много от тях, като рилски ревен, жълта тинтява кръгло листна росянка, водна детелина, златовръх и др., се наблюдава значително намаляване числеността на популациите и тяхната площ главно в резултат на различни антропогенни и екологични фактори. Установени са 19 вида лечебни растения под специален режим на стопанисване и ползване, като някои от представителите на комплекса от видове шапиче, обикновена кандилка, мечо грозде, пролетна съсънка и др. са редки видове, срещащи се с единични екземпляри. Няколко лечебни вида, разпространени в НП “Рила”, са включени в списъка на CITES. Това са снежно кокиче и няколко

вида от род Салеп. Посочените по-горе видове, заедно с мечо грозде жълта тинтява и водна детелина влизат в списъка на застрашените лечебни растения, посочени от Европейския съюз в Разпореждане № 338/97. Лечебните растения в парка са разпространени в буковия, иглолистния горски, субалпийски и алпийски растителни пояси, участвайки активно в състава на дървесните, храстови и тревни фитоценози. Някои от лечебните растения имат доминантна или субдоминантна роля в тези фитоценози, като заемат обширни територии и придават облика на растителността. Такива са бял бор, бяла бреза, сибирска хвойна, черна и червена боровинка и др. Други имат ограничено разпространение, но са със значителна консервационна значимост като снежно кокиче, жълта и петниста тинтява, рилски ревен и др. Различните местообитания обуславят и различие във видовия състав на лечебните растения, както и в биологичните им и експлоатационни запаси. В дървесния бук и иглолистен пояси видовото разнообразие на лечебни растения е най-голямо, популациите им са с висока жизненост и добри биологични и експлоатационни запаси. В тези два пояса се наблюдават големи площи от мащерка, малина, жълт кантарион, дива ягода, лечебно великденче, лечебна иглика, видове от род шапиче и др., разположени предимно в средгорски поляни. Под склона на буковите гори широко разпространение имат лазаркинята, мечия лук, обикновения здравец, а в иглолистните гори черната и червена боровинка, обикновения здравец и др.

Група видове лечебни растения имат предпочитания към по-голяма почвена и въздушна влажност, поради което заемат влажните долове на реки, потоци или северни отвесни скали, улеи. Такива са сладката и мъжка папрат, блатняк, панчичева и горска пищялка, див девесил и др. Техните ресурси са ограничени от характерните екологични изисквания. Над горната граница на гората, в субалпийския пояс, се наблюдават значителни площи от черната и червена боровинка, орлова папрат, различни видове шапиче, дива ягода, трицветна теменуга, видове очанка и др. които доминират в съобществата. Някои от тях са вторично възникнали в резултат на човешка дейност. В ливадите и пасищата, разположени в алпийската зона, както и по стръмните склонове и отвесни скали, преобладават ксерофитни и мезофитни лечебни видове, някои от тях със значителни ресурсни възможности. Такива са исландският лишей, червената и черна боровинка, видове шапиче, видове очанка, видове мащерка и др. В тази група лечебни растения са включени по-голяма част от застрашените и редки лечебни видове като жълта и петниста тинтява, редките видове шапиче, включени в Червена книга на България, мечо грозде, кръглолистна росиянка, рилски ревен, златовръх, панчичева пищялка и др. Лечебните растения в естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от лечебни растения.

На територията на община Костенец има регистрирани 11 редки и застрашени от изчезване растителни видове: триумпеста дзуха, късна лойдия, снежно кокиче, блатно кокиче, недоразвит ломодерум, есенен спиралник, рогат блатняк, Стефчова тръстика, храсталачна глушина, Маришко подрумиче, планинско подрумиче.

РАЗДЕЛ III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ от средата, в която той функционира.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда. Анализът на силните страни на Община Костенец, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Костенец са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи. В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Костенец през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)

- Богати природни ресурси съчетание на Природен парк „Рила“ и долината на р. Марица.
- Наличие на защитени територии и зони от национално и международно значение, включени в НАТУРА 2000.
- Красива и чиста природа с богато биологично разнообразие.
- Благоприятни условия за производство на екологично чисти продукти.
- Наличие на чист атмосферен въздух, липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда, на наднормен шум и йонизиращи лъчения.
- Изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места в общината и частично въведено разделно събиране на отпадъци.
- Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда.

СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)

- Лошо състояние на част от елементите на техническата инфраструктура.
- Частично изградена канализация.
- Заустване на отпадните води в реките.
- Основен източник на енергия в общината са твърдите горива.
- Високо ниво на депониране на различни видове отпадъци, включително биоразградими.
- Липса на система за организирано събиране и оползотворяване на строителните отпадъци.
- Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания в общината.
- Липса на собствени финансови средства за съфинансиране на големи екологични проекти.
- Ниска екологична култура на населението.
- Слабо развито био земеделие.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)

- Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство с висока добавена стойност.
- Усвояване на горските ресурси и развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби.
- Изграждане на канализация и ПСОВ във всички населени места на общината.
- Използване на нови технологии за възстановяването на екологичното равновесие и за третирането и оползотворяването на отпадъците.
- Съхранение на зелените системи и залесителни мероприятия.
- Намаление използването на конвенционални източници на енергия, включително твърди горива, чрез замяната им с възобновяеми такива.
- Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение.
- Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда.
- Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти.
- Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.

ЗАПЛАХИ (THREATS)

- Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори.
- Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива.
- Незаконна сеч и браконьерство в горите.
- Риск от горски пожари и природни бедствия.
- Нарастващи разходи за управление и депониране на отпадъците.
- Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци”.
- Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда.
- Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми.

РАЗДЕЛ IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Костенец според представите на населението и на общинското ръководство.

ОБЩИНА КОСТЕНЕЦ - СЪХРАНЕНА ПРИРОДА, ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА, ЕКОЛОГИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА И РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в близките 7 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

РАЗДЕЛ V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

„Устойчиво управление на околната среда в община Костенец за осигуряване на добри условия за живот и работа, чрез обновяване на инфраструктурата, благоустрояване на населените места и запазване на природните ресурси“.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Костенец в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките й компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Костенец. Доизграждане на канализационната мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия

Корекция на речни корита, пречистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Костенец.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Костенец. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места в община Костенец

Мярка 4.1: Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Костенец

Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до

Програма за опазване на околната среда гр.Костенец период 2021г.-2027г.

информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа. Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Костенец представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Костенец.

РАЗДЕЛ VI: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА Костенец 2021 Г. - 2027 Г.

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. „Интегриран инвестиционен проект за доизграждане, реконструкция и ремонт на външна и вътрешна водопроводна мрежа на гр. Костенец и населените места в общината”.	2000	Община, „В и К” ООД - София, ВиК асоциация	2021 - 2027	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет, СПРЗСР, ФЛАГ, Публична инвестиционна програма на МС и др.
	1.1.2. Изграждане на ПСПВ в населените места	800	Община ВиК асоциация	2021 - 2027	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.3. Доизграждане, реконструкция и ремонт на канализационната мрежа за дъждовни, битови и промишлени отпадни води на гр. Костенец и изграждане на канализационна мрежа в останалите населени места в общината.	12000	Община ВиК асоциация	2021 - 2027	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.4. Изграждане на ПСОВ в гр. Костенец.	5000	Община ВиК асоциация	2021 - 2027	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.

	1.1.5. Въвеждане на алтернативни технологии за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места.	100	Община	2021 - 2027	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.6. Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода на територията на Община Костенец.		„В и К“ ООД - София РЗИ - София	2021 - 2027	„В и К“ АД - София РЗИ - София
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.1.		19900			
Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Почистване на наносни отложения от речните легла с намалена проводимост на територията на община Костенец.	100	Община	2021 - 2027	ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.2. Превенция и управление на риска от наводнения и засушаване в общината (в т.ч. екологосъобразна инфраструктура)	200	Община	2021 - 2027	ОПОС, ДБ, Общински бюджет
	1.2.3. Картиране на уязвимите от наводнения зони в общината.	10	Община	2021 - 2027	ДБ, Общински бюджет
	1.2.4. Почистване, укрепване и защита от разливи на речни корита на реките на територията на общината	500	Община	2021 - 2027	ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет
	1.2.5. Укрепване на свлачища на територията на общината	1000	Община	2021 - 2027	ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет
	1.2.6. Превенция и управление на риска от горски пожари	400	Община	2021 - 2027	ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет
	1.2.7. Изграждане на система за предупреждение, наблюдение, прогнозиране и сигнализиране във връзка с климатичните изменения	200	Община	2021 - 2027	ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет

	1.2.8. Залесяване/създаване на нови горски насаждения за ограничаване на ерозията	50	Община, ДГС, частни собственици на гори	2021 - 2027	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, Частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.2.		2460			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1:		22360			

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	10	Община и медии	постоянен до 2027 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.2. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	10	Община и медии	постоянен до 2027 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.3. Съставяне на регистър на всички производствени фирми на територията на общината и създаване на база данни за отделяните производствени отпадъци от тях	2	Община и предприятия	постоянен до 2027 г.	Общински, бюджет и др. източници
	2.1.4. Пилотно въвеждане на намален размер на такса „Битови отпадъци“ за домакинствата, които прилагат домашно компостиране	-	Община Общински съвет	2021-2027	-
	2.1.5. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	10	Община	2024	Общински бюджет, ДБ и др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.1.		32			

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 - 2027 г.	2.2.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	100	Община, „Екопак България“ АД	2021-2027	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, Общински бюджет и др.
	2.2.2. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	20	Община	2021-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО или ОПОС
	2.2.3. Закупуване на компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване броя на обхванатите домакинства	100	Община	2021-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО или ОПОС, ПУДООС и др.
	2.2.4. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.	20	Общинска администрация и Държавни администрации	2021-2027	Общински бюджет, ПУДООС, и други
	2.2.5. Развитие на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла електрически и електронни уреди и др./	10	Община	2021-2027	Общински бюджет и други

	2.2.6. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	2	Община	2021-2027	Общински бюджет и други
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.2.		252			
Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Костенец		РСУО	2021-2027	РСУО „Костенец“, МОСВ
	2.3.2. Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на територията на Община Костенец	659	Община	2021-2024	ОПОС, Общински бюджет
	2.3.3. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	30	Община	2021-2023	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ
	2.3.4. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/	150	Община	2021-2027	Общински бюджет
	2.3.5. Изграждане на система за управление на животински отпадъци	2	Община	2021-2027	Общински бюджет, МОСВ
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.3.		182			
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци			2021-2027	
	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	2	Община, МОСВ, НСОРБ	2021-2027	Общински бюджет, Държавен бюджет и др. източници

щ	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	10	Община	2021-2027	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците		Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.4.		12			
Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците		Община	2021-2027	
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3	Община	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3	Община	2021-2027	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	3	Община, училища и детски градини	2021-2027	Общински бюджет и др.

	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	50	Община, кметства, училища и детски градини	2021-2027	ПУДООС
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.5.		59			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2:		537			

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка.3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Костенец	3.1.1. Проучване на потребностите, разработка и реализация на проекти, насочени към запазване и подобряване на биологичното разнообразие в общината	100	Община РИОСВ, ДГС	2021 - 2027	ОПОС, ПУДООС и други
	3.1.2. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	50	Община, ДГС,	2021 - 2027	СПРЗСР, Общинския бюджет и други
	3.1.3. Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия	300	Община	2021 - 2027	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.4. Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	50	Община	2021 - 2027	МОСВ
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.1.		500			

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в община Костенец	3.2.1. Изпълнение на мерки и дейности за управление на защитени зони на територията на община Костенец	200	РИОСВ, ДГС, Община	2021 - 2027	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и защитени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	100	РИОСВ, ДГС, Община	2021 - 2027	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	50	Община , ДГС	2021 - 2027	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
	3.2.4. Развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби.	100	Частен сектор	2021 - 2027	СПРЗСР и частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.2.		450			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3:		950			

Специфична цел №4: Опазване качеството на атмосферния въздух и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.1. Проектиране и изграждане на газо-разпределителна мрежа в гр. Костенец	4000	Община	2021 - 2027	Частни инвестиции

	4.1.2. Реализиране на проекти за енергийна ефективност в общински сгради	2000	Община	2021 - 2027	Общински бюджет, ДБ, Европейски фондове
	4.1.3. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 - 2027	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.1.		6005			
Мярка 4.2: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за общественно ползване	4.2.1. Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места - дървесна и храстова растителност, цветни алеи и др.	120	Община	2021 - 2027	Общински бюджет, ПУДООС и други
	4.2.2. Проектиране и изграждане на паркови зони и на вертикална планировка в междублоковите пространства в гр. Костенец.	1000	Община	2021 - 2027	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	4.2.3. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	5	Община	2021 - 2027	Общински бюджет
	4.2.4. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци		Община	2021 - 2027	
	4.2.5. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	70	Община	2021 - 2027	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.2.		1195			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4:		7200			

Специфична цел №5: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на
1	2		3	4	5
Мярка 5.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управеление на околната среда в Общинска администрация - Костенец	5.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	10	Община	2021 - 2027 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	5.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	20	Община	2021 - 2027 г.	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.1.		30			
Мярка 5.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	5.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда		Община	2021 - 2027 г.	
	5.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	5	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 - 2027 г.	ПУДООС, Общински бюджет
	5.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда		Община	2021 - 2027 г.	
	5.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината		Община, Училища, Детски градини	2021 - 2027 г.	
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.2.		5			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5:		35			
ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНТА СРЕДА НА ОБЩИНА КОСТЕНЕЦ 2021-2027		31082			

РАЗДЕЛ VII. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Организацията за изпълнението на общинската Програма за опазване на околната среда на община Костенец може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности. За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ. По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината. Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи. Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ VIII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2027 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице, най-често еколога на общината. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – София /ИАОС/.

Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществяваните мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Протокол за предаване на въпросниците; Протокол за приемане на попълнените въпросници; Анкетни карти; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Матрични карти за оценка на индикаторите; Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Костенец има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики. В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Костенец е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

За инвестиционни предложения, попадащи в обхвата на Приложение №1 и 2 към ЗООС, както и за планове и програми, произтичащи от прилагане на програмата на следващо ниво на подробност да се проведат изискващите се процедури по ОВОС и ЕО. За тези инвестиционни предложения, планове и програми или за други, както и за проекти, попадащи само под разпоредбите на чл.31 от ЗБР, да се проведат изискващите се процедури по оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони. Одобряването на дейностите следва да става само след положително решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС и при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията и мерките, разписани в решението/становището.

При изготвянето на проекти, частично или изцяло попадащи в границите на защитени зони и/или защитени територии, същите следва да бъдат съобразени с действащите забрани и ограничения за съответната защитена зона/защитена територия.

РАЗДЕЛ IX. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.

- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;
- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;
- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.
- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.
- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004.
- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042.
- Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклически ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.
- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации.
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.
- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.
- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.
- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС.

- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013.
- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за преобоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО.
- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини.
- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.
- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.
- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160.
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.
- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.
- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им
- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.
- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.
- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.
- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409
- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини.
- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.
- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.
- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.
- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049.
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.
- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.
- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбивы птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.
- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991 г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.

- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.
- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ, бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати
- Закон за устройство на територията
- Закон за местните данъци и такси
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, с посл. изм. и доп. ДВ бр.79 от 8 октомври 2019 г.;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с посл. изм. и доп. ДВ бр.102 от 23 Декември 2016 г.;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, с посл. изм. и доп. ДВ бр.30 / 09.12.2011 г.;
- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите, с посл. изм. и доп. ДВ бр.20 от 15 март 2016 г.;
- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, с посл. изм. и доп. ДВ бр.24 от 23 март 2004 г.;
- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, с посл. изм. и доп. ДВ бр.6 от 16 януари 2018 г.;
- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.48 от 27 юни 2015 г.;

- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.15 от 21 февруари 2012 г.;
- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.
- Наредба №26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба №2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба №4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;

- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;
- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;
- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г.;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии с посл. изм. ДВ бр.55 от 7 юли 2017 г.;
- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, с посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.;
- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България, изм. ДВ бр.40 от 16 Май 2006 г.;
- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;
- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, изм. ДВ. бр.8 от 22 Януари 2002 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.
- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на северозападен район 2021-2027 г.

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК Водоснабдяване и канализация

ВЕЕС Висш експертен екологичен съвет

ГПСОВ Градски пречиствателни станции за отпадни води

ДБ Държавен бюджет

ДЛ Държавно лесничество

ЕРЕВВ Европейския регистър на емисиите на вредни вещества

ЕРИПЗ Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители

ЕО Екологична оценка

ЕС Европейски съюз

ЗБР Закон за биологичното разнообразие

ЗВ Закон за водите

ЗЗВВХВПЗ Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти

ЗООС Закон за опазване на околната среда

ЗЗТ Закон за защитени територии

ЗУО Закон за управление на отпадъците

ЗЧАВ Закон за чистотата на атмосферния въздух

ИАОС Изпълнителна агенция по околна среда

ИЕО Индивидуални емисионни ограничения

ИСПА Инструмент за структурни политики по присъединяването

ИУМПС Излезли от употреба моторни превозни средства

КАВ Качество на атмосферния въздух

КР Комплексни разрешителни

ЛУП Лесоустройствен план

МОСВ Министерство на околната среда и водите

НДНТ Най-добри налични техники

НПОБР Национален план за опазване на биологичното разнообразие

НПО Неправителствени организации

НПУДО Национална програма за управление на дейностите по отпадъците

НСОБР Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

НСОСПД Национална стратегия по околна среда и План за действие

ОВОС Оценка на въздействието върху околната среда

ОБ Общински бюджет

ОПИК Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”

ОПДУ Оперативна програма „Добро управление”

ПД План за действие

ПДК Пределно допустими концентрации

ПУДООС Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

ПРСР Програма за развитие на селските райони

РИОСВ Регионална инспекция за околна среда и води

СКОС Стандарти за качество на околната среда

СПРЗСР Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

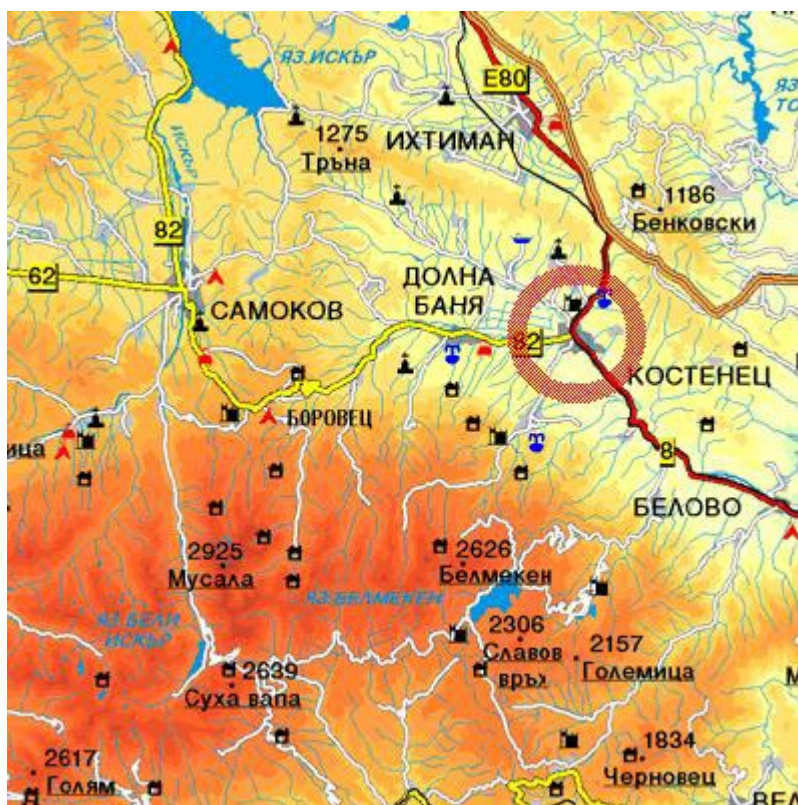
ТБО Твърди битови отпадъци

дка Декар

ха Хектар

t Тон

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОСТЕНЕЦ 2021 – 2027 Г.

(приета с Решение № г. на Общински съвет – Костенец)

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	
ЗУО	ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
ПУДООС	ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НСИ	НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ
ЗОП	ЗАКОН ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ
НН	НОРМА НА НАТРУПВАНЕ
ИУМПС	ИЗЛЯЗЛИ ОТ УПОТРЕБА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА
ИУЕЕО	ИЗЛЕЗЛО ОТ УПОТРЕБА ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ
МПС	МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА
НУБА	НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ
ИАОС	ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ОКОЛНА СРЕДА
ЗМДТ	ЗАКОН ЗА МЕСТНИТЕ ДАНЫЦИ И ТАКСИ
ТБО	ТВЪРДИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ
ЛПСОВ	ЛОКАЛНА ПРЕЧИСТВАТЕЛНА СТАНЦИЯ ЗА ОТПАДНИ ВОДИ
РДО	РЕГИСТЪР НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИ
ББО	БИТОВИ БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ
АРП	АНАЛИЗ РАЗХОДИ И ПОЛЗИ
РИОСВ	РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
РЦУО	РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
КПП	КОНТРОЛНО – ПРОПУСКАТЕЛЕН ПУНКТ

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

1. Географска характеристика

Град Костенец и селата от общината са разположени в Костенско - Долнобанската котловина с надморска височина от 500 до 700м. надморска височина, а в планинската част достига до 2 638м., с ясно изразен континентален характер на климата под влиянието на западни и северозападни ветрове. Континенталната орографска характеристика на полето допуска нахлуването на ветрове по поречието на р. Марица.

Средноденонощната годишна температура на въздуха в района на Костенец е 10,7 °С. Най – студен месец е януари със средна месечна температура – 4,2 °С, а най-високата средномесечна температура се наблюдава през юли и август – 20,8 °С. Вследствие котловинния характер на полето се създават благоприятни условия за задържане на студен въздух. Характерна особеност на термичния режим през зимата са честите и продължителни инверсии. Температурните инверсии са един от факторите за повишаване на концентрациите на замърсителите във въздуха и задържането им в котловината. Високата влажност на въздуха през зимните месеци спомага също за задържането им в котловината. Високата влажност на въздуха през зимните месеци спомага също за задържане на замърсителите в приземния атмосферен въздух.

Годишният ход на валежите има подчертано континентален характер. Средногодишната сума е 587 мм. Годишният максимум на денонощните валежни количества е 28.5 мм., като максималните валежи са през летния сезон, а минималните – в зимните месеци.

2. Хидрология

Главната водна артерия за района е р. Марица. Изворната област на реката са двете Маричини езера в Рила планина при кота 2 378 м. Водосборният басейн е 21 084 кв.м. Реките, събиращи водите си от високопланинските части на Рила и Западни Родопи са предимно със снежно – дъждовно подхранване, характеризиращо се с ясно изразено пролетно пълноводие, през април, май и два минимума – зимен и летен.

Стопанско значение за района имат и водите на р. Очушница с дължина 29.9 км., които се използват за напояване на прилежащите обработваеми земи.

3. Почви

Основни почвени типове са: алувиално – ливадни, ерозирани сиви горски почви, сезонно повърхностно преовлажнени, кафяви горски почви, заемащи оградните планински склонове. Най-широко са разпространени разновидностите на сивите горски почви – псевдоподзолисти.

4. Растителен и животински свят

Община Костенец се намира в Тракийска горска растителна област, подобласт Рила. Във вертикално отношение попада в долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (500 – 550м.).

Дървесната и храстовата растителност е представена от сухоустойчиви видове: *Quercus cerris* (цер); *Quercus pubescens* (космат дъб); *Carpinus orientalis* (келяв габър); *Robinia pseudoacacia* (бяла акация); *Crataegus monogyna* (обикновен глог); *Rosa canina* (шипка) във влажните места покрай поречията на реките представители на родовете *Salix*, *Populus*.

Насажденията са с издънков произход и в по-голямата си част са от храстов тип. Характеризират се с фрагментарна структура, с наличие на големи затревени участъци. Доминанти в тревните съобщества са следните видове: *Veronica officinalis* (червена мъртва

коприва), *Potentilla fruticosa* (сребрист очиблец), *Veronica arvensis* (полско великденче), *Arachasum officinale* Weber (глухарче) и др..

В североизточната част са регистрирани следните редки и застрашени растителни видове: *Lloydia serotina* (късна лойдия), *Galanthus nivalis* (снежно кокиче), *Leucojum aestivum* (блатно кокиче), *Limodorum abortivum* (недоразвит лимодорум), *Spiranthes spiralis* (есенен спиралник), *Caltha palustris* (погат блатняк), *Vicia dumetorum* (храсталачна глушина), *Anthemis argyrophylla* (маришко подрумиче), *Anthemis orbelica* (планинско подрумиче).

В Костенската котловина и оградщите я склонове виреят и много тревисти растения с лечебни свойства. Някои от видовете са: *Achillea millefolium* (бял равнец), *Agrimonia eupatoria* (камшик), *Allium ursinum* (левурда), *Artemisa vulgaris* (черен пелин), *Dryopteris filix-mas* (мъжка папрат), *Fragaria vesca* (горска ягода) и други.

Културната растителност е представена от фуражни сортове *Triticum* (пшеница), *Secale* (ръж), *Avena sativa* (овес), *Triticosecale* (тритикале) и *Zea mays* (царевица). Почвено климатичните условия са подходящи за отглеждане на ягодоплодни култури – *Rubus idaeus* (малини), *Ribes nigrum* (касис) и *Fragaria virginiana* (ягоди).

Фауната е представена от Подразред Гущери и Подразред Змии на Разред люспести, семейство сухоземни костенурки от Клас влечуги, земноводни – безопашати са представени добре от *Anura* (жаби) и дървеници. Птиците са представени от *Ciconia ciconia* (бял щъркел), *Pica pica* (сврака), *Corvus cornix* (сива врана), представители на *Motacillidae* (стърчиопашкови), *Alaudidae* (чучулигови), *Columbidae* (гълъбови), *Hirundo rustica* (лястовици) и др. От бозайниците се срещат *Capreolus capreolus* (сърна), *Sus scrofa* (дива свиня) и *Vulpes* (лисица), а в откритите обиталища – *Lepus europaeus* (заек).

Най-амбициозната инициатива, която някога е предприемана за опазване на богатото природно наследство на Европа е мрежата „Натура 2000“. Екомрежата е създадена през 1992г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001г. за „спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010г.“. Европейската мрежа „Натура 2000“ включва 26 000 защитени зони и представлява 18% от общата сухоземна територия. Целта на мрежата „Натура 2000“ е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000“ не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от селския пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Принципът за управление на екомрежата е, че човек и природа работят най-добре в партньорство помежду си. Този принцип има много предимства както за опазване на природата, така и за хората, които живеят и работят в селски райони. „Натура 2000“ на практика е техен съюзник, способстващ за запазване на икономическата жизнеспособност и социалната структура на много от селските райони. Тя предоставя нови възможности за икономическа диверсификация и вътрешни инвестиции.

Територията на Община Костенец обхваща Национален парк „Рила“, който е най-големият национален парк в България и един от най-значимите в Европа, сертифициран от „ПАН ПАРКС“. Създаден е през 1992г. с цел да се запазят естествените екосистеми, видовото разнообразие в региона, местообитанията на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти от неживата природа, имащи световно значение за науката и културата. В Национален парк „Рила“ са включени 4 резервата - Парангалица, Централен Рилски резерват, Ибър и Скавица, с обща площ 16.22 хектара (20% от територията на парка). Уникалната флора и фауна и богатството от ендемични видове определят високата му

консервационна значимост. Паркът е местообитание на растителни и животински видове, които фигурират в Европейския червен списък на животни и растения, застрашени от изчезване в света и Червената книга на България. Територията на община Костенец обхваща включеният в “Националния парк Рила”, резерват “Ибър” с площ 2 248,6 хектара, който се намира на северните склонове на билото на планината, между върховете Ибър и Белмекен. Резерват “Ибър” е обявен през 1985г. с цел да опазва формациите от клек, както и находищата на реликтни растения и редки животински видове.

Разликите в надморската височина на резервата обуславят наличието на разнообразни растителни видове. Установени са над 400 вида висши растения: включително рилска иглика, алпийска роза, трансилванска камбанка. Богата е и фауната на резервата. Районът се обитава от над 50 вида птици, някои от които застрашени от изчезване – скален орел и голям ястреб. Балканската ушата чучулига и пъстрогушата завирушка са глациални реликти и балкански ендемични подвидове. Глациални реликти има сред земноводните, влечугите и бозайниците. Разнообразието на фауната се допълва от мечката, вълка, сърната, лисицата, дивата свиня. Резерватът е и местообитание на локалния ендемичен подвид на лалугера. В неговата територия се намира Костенският водопад, историческите местности “Черквището”, “Плещница”, “Шиваритото дърво” и др. Курорт Вили Костенец е изходен пункт за туристически походи до хижа “Гургулица”, хижа “Белмекен”, връх “Мусала”, връх “Заврачица”, връх “Малъовица” и Маричините езера. Маршрутите са ясно обозначени с места за почивки. Все още за съжаление няма изградени екопътеки.

Със Закона за защитените територии (ЗЗТ, обн. ДВ, бр. 133/1998 год.) се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Целта на закона е опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

5. Защитени територии и защитени зони

Територията на Община Костенец включва следните защитени територии, определени по реда на Закона за защитени територии (ЗЗТ):

- Национален парк „Рила“;
- Резерват „Ибър“, разположен в землищата на с. Костенец, общ. Костенец, обл. София и гр. Долна баня, община Долна баня, обл. София, обявена със Заповед №148/26.02.1985г. на КОПС при МС (обн., ДВ, бр. 26/1985г.) и промяна в площта – увеличаване със Заповед №114/24.02.1992г. на МОС (обн., ДВ, бр. 20/1992г.);
- Природна забележителност „Водопада на р. Чавча“, разположена в землището на с. Костенец, община Костенец, обл. София, обявена със Заповед № 1427/13.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр. 44/1974г.);
- Защитена местност „Плещница“, разположена в землищата на с. Костенец, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр.46/1974г.) и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-1065/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);
- Защитена местност „Черквището“, разположена в землищата на с. Костенец, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр. 46/1974г.) и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-1066/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр. 86/2003г.);
- Защитена местност „Еледжик“, разположена в землищата на с. Горна Василица, общ. Костенец, обл. София и гр. Ихтиман, с. Мирово, с. Мухово, община Ихтиман, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №4334/28.10.1975г. на МГОПС (обн., ДВ, бр. 90/1975г.) и

прекатегоризирано в защитена местност със Заповед №РД-1056/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);

- Защитена местност „Калето”, разположена в землището на с. Долна Василица, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1974г. на МГОПС (обн., ДВ, бр.46/1974г.) и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед №РД-1069/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);

- Природна забележителност „Голашката пещера”, разположена в землището на с.Голак, община Костенец, обл. София, обявена със Заповед №1141/15.12.1981г. на КОПС при МС (обн., ДВ, бр. 102/1981г.);

- Защитена местност „Троянова крепост”, разположена в землището на с. Долна Василица, общ. Костенец, обл. София, обявена като историческо място със Заповед №1496/20.05.1975г. на МГОПС (обн., ДВ, бр.46/1974г.) и прекатегоризация в защитена местност със Заповед №РД-1070/18.08.2003г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.86/2003г.);

На територията на общината изцяло или частично попадат следните защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000”, определени по реда на Закона за биологично разнообразие (ЗБР):

- Защитена зона BG0000304 „Голак” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приета с Решение №661/16.10.2007г. на Министерски съвет (обн., ДВ, бр.85/2007г.);

- Защитена зона BG0000301 „Черно рид” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, приета от МС с Решение №122/02.03.2007г., (обн., ДВ, бр.21/2007г.);

- Защитена зона BG0001389 „Средна гора” за опазване природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приета от МС с Решение №661/16.10.2007г. (обн., ДВ, бр.85/2007г.), изменение с Решение №811/16.11.2010г. на МС;

- Защитена зона BG0000495 „Рила” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-764/28.10.2008г. на министъра на околната среда и водите (обн., ДВ, бр.100/2008г.);

- Защитена зона BG0000495 „Рила” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, приета с Решение №122/02.03.2007г. на Министерски съвет (обн., ДВ, бр. 21/2007г.);

- Защитена зона BG0002129 „Рила буфер” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-229/11.03.2020г. на министъра на околната среда и водите (обн., ДВ, бр. 24/2020г.);

- Защитена зона BG0000636 „Ниска Рила” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №177/03.04.2019г. на Министерски съвет (обн., ДВ, бр.29/2019г.)

II. АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРИАЛНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХРАКТЕРИСТИКА

1.Население

Броят на населението към юни, 2020 год. по данни на ГД „ГРАО“ е 12 353 жители, като по пол и населени места е както следва:

Към дата 15.12.2020г. за Община Костенец населението по постоянен адрес е 12274 и по населени места е както следва:

Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците - Костенец

№	Населени места	брой население по постоянен адрес	брой население по настоящ адрес	брой население по постоянен и настоящ адрес в същото НМ
1.	град Костенец		6169	
2.	град Момин проход		1472	
3.	село Голак	1	1	1
4.	село Горна Василица		255	
5	село Долна Василица	-	-	-
6.	село Костенец		3487	
7.	село Очуша	16	59	15
8.	село Подгорие	7	36	6
9.	село Пчелин		280	

Източник: ГД"ГРАО"

Население към 31.12.2020 г. на Община Костенец по постоянен адрес и възраст

области, общини, населени места	Общо	зрастови групи(в навършени години)																	
		0-4																	
Област София																			
Община Костенец	12247	481			527	521		806	861		1024	999	924	970	844	749	452	320	237
град Костенец	6652	213			270	255		448	469		580			580				169	
град Момин проход	1560	60			63	62		108	108		155			116				42	16
село Голак	1	0	0		0	0		0	0		0	0		0	0			0	0
село Горна Василица	211	12	13		8	13		9	14		11			16				9	3
село Долна Василица	0	0	0		0	0		0	0		0	0		0	0			0	0
село Костенец	3577	188			182	185		228	263		260			241				85	72
село Очуша	16	0	0		0	0		0	0		0	0		2	4			3	1
село Подгорие	7	0	0		0	0		0	0		0	1		0	1			0	0
село Пчелин	223	8	7		4	6		13	7		18			15				12	

2. Промислено производство

По-големите предприятия на територията на община Костенец са "Терем" ЕАД, клон - Костенец, "Файърпродукс - Плам България",

ЕТ “Актив Комерс” - производство на тетрадки и хартиени изделия; Модна къща “Агресия”; Синхрон-инвест” ЕООД - производство на спиртни напитки, “Специализирани болници за рехабилитация - НК” ЕАД - клон Момин проход - туристически и здравни услуги; “Булколор” ЕАД - производство на бои; “Каучук” ООД - производство на каучукови изделия; “Марица НИС” СД - производство на метални изделия; “Балканпродукт” ООД - производство на автомобилни части; “Любница 78” ЕООД - производство на фуражи; “Булфрукт” ЕООД и “Бетелхайзе комерс” - преработка и търговия с плодове и зеленчуци; Горско стопанство Костенец - дърводобив и дървообработка; ЕТ “Гледичие” и “ВАЛ - 77” ЕООД - дървопреработване; “Строител Костенец” ЕООД и ЕТ “Стройкомерс” - строителство; “АСД 555” ЕООД - търговия с горива и строителство; “Булкост” ООД производство на кибрит; “Булкодин” ООД - търговия с горива; “Олимпия” ЕООД - с. Костенец - производство на шивашки изделия, “Белопейпър” ЕООД - производство на хартия; “Хари Грийвс” ЕООД - търговия с хранителни продукти и стоки за широко потребление и други. В общината функционират две производителни кооперации - РПК “Венера” - гр. Костенец и ТПК “Иван Чолев”.

3.Селско стопанство

След чувствителния спад в дейността на промишлените производства, голяма част от местното население се насочи към развитието на селскостопански дейности. Почвено-климатичните условия в общината са подходящи за отглеждане на фуражни сортове пшеница, ръж, овес, тритикале, царевица. От трайните насаждения през последните години се наблюдава тенденция на значително увеличаване на площите заети с ягодови и малинови насаждения. Производството на ягоди, малини и касис е традиция за района на Община Костенец.

Животновъдството е изцяло на частни животновъди и броят на животните е както следва:

Овце общо: 43%

Птици: 27%

Свине: 8%

Кози : 4%

Други: 18%

Пчелни семейства: 561 бр.

4.Туризм

Община Костенец и прилежащият и район разполагат с изключително добър потенциал за развитие на разнообразни форми на туризъм. Благоприятните климатични фактори, уникалното съчетание на потенциала от термални водни ресурси с непосредствената близост до Боровец и до столицата, наличието на природни и исторически забележителности, създават предпоставка за целогодишно развитие на отдых, спорт и туризъм. Топлите и лечебни минерални извори имат съществено значение за развитието на балнеоложки туризъм в общината. Ключово значение за развитие на туризма и особено на екотуризма има фактът, че значителна част от територията на общината е разположена в Национален парк „Рила“, който е най-големият национален парк в България

5.Екологични характеристика

5.1. Атмосферен въздух

В района на общината няма разкрити пунктове за контрол на атмосферния въздух. Екологичният контрол се осъществява от РИОСВ гр.София. Наблюдава се тенденция към увеличаване на емисиите на вредни вещества и замърсяването от транспорта. Разрастването на

автомобилните потоци, остаряването и износването на голяма част от моторните превозни средства представляват неблагоприятна перспектива за влошаване на екологичните характеристики на въздуха в прилежащите на пътните артерии райони.

Сред основните източници на замърсяване на въздуха е промишлеността. Предприятията в община Костенец по данни на РИОСВ – гр. София не отделят големи количества вредни емисии като замърсители на атмосферния въздух.

5.2. Води

Повърхностните води са с дъждовно-снежно подхранване и слабо устойчиво фазово разпределение на оттока. Главна водна артерия на Костенско – Долнобанската котловина е р. Марица, която събира повърхностните води в котловината - в нея се влива р. Очушница.

Повърхностните и подземните води са зависими от климатичните фактори и изменения в състоянието и режима им следват изцяло тяхната промяна.

Състоянието на водите в Община Костенец следва да се анализират в два аспекта – замърсяване от промишлени източници и замърсяване с битово – фекални отпадъчни води. Проблем за общината е липсата на пречиствателна станция за битово – фекални отпадъчни води. Изграждането на такива ще доведе до значително подобряване на качеството на водите в р. Марица, р. Очушница и р. Стара река.

Поречията на реките в населените места и в близост до тях са силно замърсени с битови отпадъци и отпадъци от животновъдни дейности.

III. ОБХВАТ, ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Настоящата Общинска програма за управление на отпадъците – Община КОСТЕНЕЦ е изготвена на основание чл.52 ал.2 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Програма е отворен документ, който може да бъде допълван при следните обстоятелства:

- промяна в нормативната уредба;
- при конкретизация на инвестиционните проекти

1. Обхват

Общинската програма обхваща управлението на отпадъците на град Костенец и следните 8 населени места: гр. Момин проход, с. Голак, с. Горна Василица, с. Долна Василица, с. Костенец, с. Очуша, с. Подгорие и с. Пчелин. В общината има 2 кметства администрирани от избраните от населението кметове на кметства: Кметство с. Костенец и Кметство гр. Момин проход и 3 населени места с назначени от Кмета на Общината кметски наместници: Кметство с. Горна Василица, Кметство с. Пчелин и Кметство с. Очуша. Във връзка с управлението на отпадъците и съгласно изискванията на ЗУО е изградено регионално депо за ТБО. Предстои изграждането на Претоварна станция с общинска площадка за разделно събиране на отпадъците в Костенец за Общините Костенец, Долна баня и Ихтиман за екологосъобразно и икономически ефективно постигане на целите за материално рециклиране за Общините, съгласувана в РИОСВ-София с Решение №СО-127-ПР/2021г.

1.1. ИЗИСКВАНИЯ НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

А) Списък на националната нормативна уредба в областта на управлението на отпадъците

- *Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/13.07.2012 г.);*

Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците - Костенец

- *Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ, бр.91/25.09.2002 г.);*
- *Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничния превоз на опасни отпадъци и тяхното третиране;*
- *Наредба № 3 за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 44 от 25.05.2004 г.);*
- *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.);*
- *Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.);*
- *Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.);*
- *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.);*
- *Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.);*
- *Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.);*
- *Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.);*
- *Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г.);*
- *Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.);*
- *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.);*
- *Наредба № 2 от 22 януари 2013 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 10 от 05.02.2013 г.);*
- *Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.);*
- *Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.);*
- *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);*
- *Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);*
- *Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);*

- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употреба на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., изм. и доп., бр. 5 от 20.01.2009 г., в сила от 20.01.2009 г., изм., бр. 45 от 16.06.2009 г., бр. 69 от 3.09.2010 г., изм., бр. 85 от 29.10.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 8.04.2011 г., бр. 47 от 22.06.2012 г., в сила от 22.06.2012 г., изм., бр. 75 от 2.10.2012 г., в сила от 1.10.2012 г.; изм. с Решение № 9028 от 22.06.2012 г. на ВАС на РБ - бр. 87 от 9.11.2012 г., изм., бр. 76 от 30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г., бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ, бр. 73 от 25.09.2012 г.);
- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 76 от 31.03.2011 г., обн. ДВ, бр. 29 от 08.04.2011 г.);
- Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците (обн. ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г.). Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информация и от общините.

ПОСТАНОВЛЕНИЯ:

- [ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 209 на МС от 20 август 2009 г. за осигуряване на финансиране за изграждането на регионални системи за управление на битовите отпадъци, на регионалните съоръжения за предварително третиране на битовите отпадъци и за закриването на общински депа за битови отпадъци](#) (обн., ДВ, бр. 68 от 25.08.2009 г.);
- [ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 115 от 15 юни 2012 г. за изменение и допълнение на Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, приета с Постановление № 120 на Министерския съвет от 2008 г.](#) (обн., ДВ, бр. 53 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 5 и 45 от 2009 г., бр. 69 и 85 от 2010 г. и бр. 29 от 2011 г.);
- [ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 239 от 01 октомври 2012 г. за изменение на Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, приета с Постановление № 120 на Министерския съвет от 2008 г.](#) (обн., ДВ, бр. 53 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 5 и 45 от 2009 г., бр. 69 и 85 от 2010 г. и бр. 29 от 2011 г. и бр. 47 от 2012 г.);
- Механизъм за развитие на инфраструктурата за управление на отпадъците с подкрепата на Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г.", ноември 2009г.;
- Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2014-2020г.;

- *Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020г.);*
- *Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020г;*

2. Цели

Стратегическата цел на настоящия проект е да се постигне високо ниво на защита на околната среда в Община Костенец. Чрез реализацията на проекта се цели намаляване на замърсяването на околната среда в Община Костенец, установяването на ефективна и екологосъобразна система за съвременно управление на отпадъците чрез повишаване на разделното събиране и рециклирането на отпадъците в общината.

Настоящата програма обхваща всички дейности по управление на отпадъците, които произтичат като задължение на община Костенец, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и е главно насочена към:

- Разработване на системи за събиране и извозване на смесени битови отпадъци;
- Разделно събиране на „зелени” отпадъци (паркови и градински отпадъци) с цел тяхното компостиране;
- Система за събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от бита и други отпадъци в т.ч едрогабаритни отпадъци, които не се обичайните неопасни битови отпадъци;
- Предварително третиране и рециклиране на отпадъци;
- Депониране на неопасни отпадъци;

3. Принципи и подходи

За постигане целите на програмата се предвижда да бъдат прилагани следните подходи:

А/ Минимизиране на отпадъците чрез технологии и при потребителя;

Б/ Картотекиране на съществуващите стари замърсявания по приоритети и изготвяне на програма за поетапното им ликвидиране;

В/ Включване на учебните заведения и неправителствени организации в пропагандирането и образователната дейност по отношение третирането на отпадъците, анкетиране и обучение на населението;

Г/ Осъществяване на контрол и прилагане на принципа **“Замърсителят плаща”**;

Д/ Включване на всички населени места на територията на общината в системата на организирано събиране на отпадъците.

IV. СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ В СИСТЕМАТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Генерирани отпадъци

Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството предназначено за депониране.

На територията на Община Костенец се образуват различни видове отпадъци, като категорично преобладава делът на битовите и селскостопанските. Мотивиращи фактори при тяхното генериране и натрупване се явяват разположението на населените места, броя на жителите в тях, както и дейността като функция при образуването на ТБО. Процентното участие на производствените отпадъци е незначително.

2. Събиране и извозване на отпадъците

На територията на община Костенец от 2004 г. е въведена система за разделно събиране на хартия, пластмаси и стъкло, съгласно сключен договор с "РЕПАК" АД - организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Обхванати са следните населени места: гр. Костенец, гр. Момин проход и с. Костенец. Тенденцията е да се въведе разделно събиране и в останалите населени места. Разделно събраните материали се превозват до Самоков, където се извършва предварително третиране.

Материалите за рециклиране се събират от фирмата за рециклиране РЕПАК - организация за оползотворяване на материалите, която има договор с Община Костенец за извършване на разделно събиране в следните места: град Костенец, град Момин проход и село Костенец.

3. Депониране

На територията на община Костенец няма площадка за предварително третиране на разделно събраните отпадъци и те се извозват до гр. Самоков. Годишното количество хартия за 2007 год. - 2 т., пластмаси - 4 т и стъкло - 9 т.

На територията на Община Костенец се образуват различни видове отпадъци, като категорично преобладава делът на битовите. Годишното количество на ТБО е 4 200 т. Производствените отпадъци са в малки количества. Строителните отпадъци са приблизително около 25-30 тона годишно. Общинското депо за твърди битови отпадъци е рекутивирано и на територията на общината няма площадка за СО, като депонирането им се извършва на Регионалния център за управление на отпадъците в гр.Самоков.

Общинските отпадъци се транспортират до Регионален център за управление на отпадъците в гр.Самоков. Регионалната система е разположена в местност на около 38 km от гр. Костенец. Организираното сметосъбиране покрива 7 населени места. Отпадъците се събират двукратно седмично в гр.Костенец, гр.Момин проход и с.Костенец и 2 пъти на месец в селата. За събирането на битовите отпадъци се използва стационарна контейнерна система. Контейнерите се поставят на определени места и се обслужват от специализирани автомобили.

Контейнерите са тип „Бобър“-1.1 куб.м. Съдовете тип „Мева“ са собственост на общината, но голяма част от тях са негодни за употреба и подлежат на бракуване и подмяната им с нови съдове. Общината разполага и с контейнери – 4 куб.м. за зелени отпадъци, но те са крайно недостатъчни и се предоставят при заявка от населението.

От 2004 год. на територията на община Костенец е въведена система за разделно събиране на хартия, пластмаси и стъкло, съгласно сключен договор с "РЕПАК" АД - организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Обхванати са следните населени места: гр. Костенец, гр. Момин проход и с. Костенец. От юли 2013 год. общината има сключено споразумение с „Екобулпак“ООД за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Община Костенец има сключени договори за управление на опасни отпадъци с организации, притежаващи необходимите разрешителни. Предстои да бъдат актуализирани.

През 2016 год. се наблюдава увеличаване на количествата събрани от населението рециклируеми отпадъци и предадени на фирми, притежаващи необходимите разрешителни документи за дейността.

На територията на Община Костенец не съществуват инсталации за сортиране на смесени битови отпадъци. Няма изградени съоръжения за оползотворяване на биоотпадъците - инсталации за компостиране или анаеробно разграждане на биоотпадъци на територията на Община Костенец.

На Регионалното депо в Самоков се изгражда инсталация за сепариране на отпадъци и за компостиране на зелени отпадъци, но отдалечеността е сериозен проблем за общината и нейното население.

Стари замърсявания с битови и строителни отпадъци няма, ежегодно през пролетта и есента общината организира почистването на населените места, реките и прилежащите територии на пътищата.

4. ОТПАДЪЦИ

4.1. Опасни отпадъци

Опасните отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ - София.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение № 2 към §1, т. 13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение № 1 към § 1, т. 11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор. Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организиранията мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Костенец са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни отпадъци. При констатиране такива се използват услугите на лицензирана фирма.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организиранията

мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

4.2. Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от опаковки

С разделното събиране на отпадъци и с цел рециклиране, и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години с приемането на европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Разделно събраните отпадъци от опаковки се транспортират до площадка за сортиране. Събраните отпадъци се сортират на отпадъци от опаковки и отпадъци, които не са опаковки. Следва сортиране на годни и негодни за рециклиране, като годните за рециклиране отпадъци от опаковки се сортират по вид и материал.

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- Екологична – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- Икономическа – оползотворяване материалите, заложили в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор“ е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане.

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- Редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- Прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба.
- Осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания.
- Предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Задълженията на общината в това отношение се определят от „Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти”, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чистото оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложи в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи;

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване”, приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Биоразградими отпадъци

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични” или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими”) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин. Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- Използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни;
- Закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след това компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата);
- Изгаряне на градински отпадъци и листа.

В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за

депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци.

В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поетапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Целесъобразно е за периода обхванат от настоящата програма да се планира на територията на общината да бъде изградена и една площадка за открито компостиране чрез разстилане на биоразградимите отпадъци на редове (по метода windrow). Това ще позволи да се предотврати депонирането на значителни количества биоразградими отпадъци при сравнително малки инвестиционни и експлоатационни разходи. Предлаганият метод на третиране на биоразградимите отпадъци използва се основава процеса био-деградация, който в естествени условия протича бавно, на повърхността на земята, при температурата на околната среда и предимно анаеробно. Естественото разлагане на органиката се ускорява като преработваният субстрат се събира на редове (т.нар. windrow), което позволява да се съхрани част от топлината отделяна от дейността на микроорганизмите, при което температурата нараства. Този ускорен процес именно е компостирането. Компостиране се разделя на 4 стадия: 1) мезофилен; 2) термофилен; 3) изстиване; 4) съзряване. В процеса на био-деградацията органичният субстрат претърпява физично и химично превръщане с образуването на стабилен хумифициран краен продукт. Този продукт е ценен за селското стопанство като органичен тор и като средство за подобряване структурата на почвата. Важни параметри на процеса са отношението C/N и мултидисперсността на субстрата, необходима за нормалната аерация.

5. Оценка на съществуващото положение

През последните години се наблюдава тенденция на увеличаване количеството на битовите отпадъци. На територията на Община Костенец е извършен морфологичен анализ на битовите отпадъци, съгласно проведеното сезонно обследване се сформират годишни фракции, както следва:

ВИД ФРАКЦИЯ	ТОНА/ГОДИШНО
ХРАНИТЕЛНИ;	489
ХАРТИЯ И КАРТОН;	344
ПЛАСТМАСА;	521
ТЕКСТИЛ;	240
ГУМА;	0
КОЖА;	0
ГРАДИНСКИ;	861
ДЪРВЕСНИ;	39
СТЪКЛО;	401
МЕТАЛИ;	186
ИНЕРТНИ- ЕДРИ;	2,649
ОПАСНИ;	0
ОБЩО:	5,730

Голяма част от съдовете за смет са стари и негодни за употреба, което е предпоставка за периодично образувне на локални сметища. Липсва конкретно проекторешение за минимизиране и депониране на производствените отпадъци. Отпадъците от селското стопанство, чието количество през последните години се увеличава се депонират неконтролируемо. Торвите маси се използват за органично торене.

Дейността по управление на отпадъците не обезпечава изпълнението. Приходите от такса смет не покриват разходите по управление на отпадъците. Разходите свързани с опазването на околната среда не са в приоритетните разходи в бюджета.

V. ФОРМИРАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ

Въз основа на изложеното по-горе, могат да се формират следните основни проблеми:

А/ Натоварване на компонентите на околната среда от отпадъчния поток, които не се събират отделно с цел оползотворяването им;

Б/ Липса на организирано сметосъбиране във всички населени места в общинта;

В/ Липса на достатъчно съдове за смет;

Г/ Липса на ефективна система за финансиране на дейността по управление на отпадъците;

Д/ Липса на структура в общинска администрация, изрично обезпечаваща дейността по управление на отпадъците;

Е/Липса на специализирани съдове за опасни отпадъци;

И/ Неучастие от страна на населението в управление на отпадъците;

Й/ Не е решен проблема с неконтролираното депониране на отпадъци и образуването на нелегализирани сметища.

VI. ПРИОРИТЕТИЗИРАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ

При определяне приоритета на проблемите се има в предвид не само тяхната степен на важност от гледна точка на екологичен риск, но и възможността за решаването им от гледна

точка на финансовите възможности на общината. Имайки в предвид горното приоритети за общината са:

1. Подмяна на амортизираните съдове и въвеждане на съвременни съдове за отпадъци и съвременна специализирана техника за транспортирането им;
2. Ликвидиране на стари замърсявания и недопускане на повторно замърсяване – рекултивация на терените;
3. Почистване поречието на р.Марица, р.Очушница и р.Баншница и р.Стара рака от битови и растителни отпадъци и монтиране на забранителни табели, относно замърсяване;
4. Изграждането на Претоварна станция с общинска площадка за разделно събиране на отпадъците в Костенец за Общините Костенец, Долна баня и Ихтиман за екологосъобразно и икономически ефективно постигане на целите за материално рециклиране за Общините;
5. Изготвяне на информационни бюлетини за населението относно управление на отпадъците.

VII. ОСНОВНИ ЦЕЛИ, КОИТО ПРОГРАМАТА ЩЕ ПОСТИГНЕ

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Цел 1. Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Цел 2. Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на отпадъци.

Цел 3. Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Цел 4. Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

ОЦ 1. Предприемане на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.

ОЦ 2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

ОЦ 3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците.

ОЦ 4. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

ОЦ 5. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в общината.

ОЦ 6. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците.

ОЦ 7. Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината.

ОЦ 8. Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината;

ОЦ 9. Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци.

VIII. ОЧАКВАНИ ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ В РЕЗУЛТАТ НА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за управлението на отпадъците на Община Костенец има за цел да предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда чрез предотвратяване и намаляване на вредното въздействие от образуването и неекологосъобразното

управление на отпадъците, чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Основната стратегическа цел на настоящия документ е да се достигне високо ниво на защита на околната среда в Община Костенец. Очаква се изпълнението на програмата да окаже съществен принос за ефективното използване на ресурсите, намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху замърсяването на околната среда в Община Костенец и своевременно да бъде установена ефективна система за разделно събиране и рециклиране на отпадъците. С изпълнението на мерките, които са заложили в програмата ще се осигури постигането на целите за отклоняването на биоразградимите отпадъци от депа, целите за разделно събиране и оползотворяване на биоразградими отпадъци и целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали - хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници.

В резултат на изпълнението на програмата се очаква редица положителни визуални въздействия, поради намаляване на количествата неконтролно изхвърлени отпадъци и също така подобряване качеството на подземните води, което е в резултат на намаляването на проникването на инфилтрати в нея.

Благоприятни въздействия върху околната среда се очаква да окаже компостирането на биоразградимите отпадъци, тъй като това ще допринесе за намаляване на парниковите емисии от депата, подобряване енергийния баланс на страната при оползотворяване на енергията от изгаряне на висококалоричната фракция в отпадъците и повишаване качеството на почвите чрез използване на компост и други продукти от третирането на биоразградимите битови отпадъци. Наличието на съоръжение за третиране на зелените отпадъци ще допринесе и за предотвратяване и намаляване на паленето им и съответно замърсяване на атмосферния въздух и предизвикване на пожари. Произведеният в инсталацията компост може да бъде използван и за рекултивация на старите общински сметища, както и за рекултивация на нарушени терени на територията на общините от региона.

IX. АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ по отношение на:

Емисии на вредни вещества от нерегламентирано изгаряне на отпадъци – както на открити площадки, така и в битови отоплителни инсталации:

Съществен проблем при нерегламентираното изгаряне на отпадъците е повишаването на концентрациите на вредните вещества в атмосферния въздух. Към момента съществува лоша практика сред населението да се изгарят различни битови отпадъци, при което се отделят значителни количества опасни вещества в атмосферния въздух.

Основните източници на емисии за територията на Община Костенец са комунално-битовите отоплителни инсталации и транспортните средства. Резултатите от мониторинга потвърждават тези данни – през студения период са регистрирани най-много превишения на ФПЧ, докато през останалата част на годината са регистрирани единични такива случаи.

Отделно горенето на битови отпадъци предизвиква образуването на диоксини и фурани, които представляват част от групата на летливите органични съединения. В много случаи на изгаряне в бита се подлагат рециклируеми отпадъци и по този начин се унищожават много ценни суровини, които могат да носят приходи на общината.

Към настоящия момент няма методика, която да определя количеството и обхвата на замърсяването, възникнало в следствие на палежи. Всички ангажирани по темата институции, упражняват съответния контрол, но за съжаление не са в състояние да преустановят палежите на горски и земеделски масиви.

Съответствие между двете програми, представляващи неразделна част от Програмата за опазване на околната среда по чл. 79 от ЗООС

Основната цел на Програма за управление на отпадъци на Община Костенец е да даде ясна представа за състоянието на околната среда по компонент отпадъци във всичките му разновидности, да направи анализ и да очертае бъдещото развитие на общината като разглежда предложения за различни сценарии за решаване на нерешените проблемите в сектора.

За Програмата за намаляване на нивата на замърсители и за достигане на нормите на КАВ на територията на община Костенец основната цел е да даде реална представа за състоянието на околната среда по компонент атмосферен въздух, и да стикова мерки за преодоляване на нерешените проблеми по отношение качеството на атмосферния въздух в общината. Съответствието между двете програми е, че в основата си и двете генерират един и същи приоритет – опазването на околната среда и създаване на здравословна среда за живот на населението в Община Костенец.

X. СПАЗВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПРИНЦИПИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕТО И ПРИОРИТЕЗИРАНЕТО НА МЕРКИТЕ, ЗАЛОЖЕНИ В ПРОГРАМАТА

Устойчиво развитие

Основата за разработване на Принципа за устойчиво развитие е Шестата Програма за Действие на Европейската Общност за околна среда. Устойчиво развитие означава, че нуждите на настоящето поколение трябва да се задоволяват, без компромиси с възможността на бъдещите поколения да задоволят своите собствени потребности. Това е основна, всеобхващаща цел на Европейската Общност, която е част и от Договора за създаване на ЕС, покриваща всички политики и дейности на Общността. Основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения.

Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклиране на вторични суровини.

Принцип на предотвратяването

Принципът на предотвратяването се състои в ограничаване до минимум на използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци. Същевременно, достигането на по-ниски нива на образуване на отпадъци би намалило и въздействията върху околната среда, в резултат на тяхното обезвреждане.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е принцип, който трябва да бъде използван както в домакинствата, така и от промишлеността, чрез внедряване на чисти технологии, намаляващи отрицателното въздействие на отпадъците при мястото на генериране.

Принцип на превантивността

Принципът на превантивността е един от принципите, които са разработени, за да подпомогнат усилията за постигане на устойчиво развитие. Той насочва вниманието към

предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци, като по този начин подпомага предотвратяването на риска за околната среда и човешкото здраве.

Принципът на превантивността е въведен на Конференцията на ООН за Околна среда и Развитие през 1992 г. в Рио де Жанейро. Декларацията от Рио за Околна среда и Развитие определя принципа, както следва: “В случаите, когато съществува заплахата от сериозни и необратими екологични щети, липсата на пълни научни познания не трябва да бъде използвана като причина за отлагане на икономически ефективни мерки за предотвратяване на увреждането на околната среда”.

Принцип на самодостатъчност и близост при управлението на отпадъците

Съгласно изискванията на европейското законодателство по управление на отпадъците, държавите-членки трябва да предприемат подходящи мерки, в сътрудничество с други държави-членки, когато това е необходимо или препоръчително, за създаване на интегрирана и подходяща мрежа от инсталации за обезвреждане на отпадъци, както и на инсталации за оползотворяване на смесени битови отпадъци, като се вземат предвид най-добрите налични техники (Чл. 16 (1) от Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и за отмяна на определени директиви).

Мрежата от съоръжения се проектира по начин, който да позволи на Общността като цяло да постигне самодостатъчност в оползотворяването и обезвреждането на отпадъците, а на държавите-членки — да напредват към тази цел индивидуално, като отчитат географските условия или необходимостта от специализирани инсталации за определени видове отпадъци. Принципът на близостта изисква отпадъците да бъде обезвреждани, колкото се може по-близо до мястото на тяхното образуване. Този принцип трябва да бъде отчитан при изграждането на системи за управление на отпадъци на регионално, национално и международно ниво. Той цели ограничаване на неблагоприятните въздействия върху околната среда, свързани с транспортирането на отпадъци. Общата цел на принципа за близостта е да бъде достигната във възможно най-голяма степен самостоятелност при управлението на отпадъците на локално, национално и европейско ниво.

Принципите на близост и самодостатъчност не означават, че всяка държава-членка трябва да притежава на своя територия пълния набор от инсталации за окончателно оползотворяване на отпадъците.

Йерархия на управлението на отпадъците

Йерархията на управлението на отпадъците е определена в Закона за управление на отпадъците (ЗУО), по 5-степенната йерархична скала, съгласно чл.6 ал.1 от ЗУО:

- предотвратяване на образуването на отпадъците
- подготовка за повторна употреба
- рециклиране
- друго оползотворяване (пр.: оползотворяване за получаване на енергия)
- обезвреждане

При прилагането на посочената йерархия при управлението на отпадъците следва да се предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които да обезпечават най-благоприятните резултати за околната среда като цяло. Това може да наложи специфични потоци от отпадъци да не се придържат стриктно към йерархията, когато това е обосновано от съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците и във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на този вид отпадъци. Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им. До сега, най-голямо внимание бе отдавано на депонирането на отпадъци. Постигането на добри резултати при управление на отпадъците за периода на действие на Програмата за управление на дейностите по

отпадъците на е свързано с преместване на акцента към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

Йерархията на управление на отпадъците следва да бъде разглеждана във връзка с другите принципи и в частност с прилагането на “най-добри екологични практики”.

- „Предотвратяването” на отпадъци е определено в Директивата като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

а) генерираното количество отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване).

б) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

- „Подготовка за повторна употреба” включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.
- „Рециклиране” - Подходът при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физикохимични свойства и да се оползотворява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно Рамковата директива за отпадъците, включват (но не само):

- Рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирание или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка
- Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите. Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.
- „Друго оползотворяване” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.
- Като „друго оползотворяване“ може да се приеме:
- Изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към

РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО.

- Насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване
- „Обезвреждане” - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

Най-добри налични техники

Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи Принципът за използване на най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТНПР) е консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Следователно, НДНТНПР ще бъдат различни за всеки отделен отпадъчен поток, в зависимост от конкретните обстоятелства.

Пълна отговорност на замърсителите

По отношение управлението на отпадъците поемането на пълна отговорност от замърсителите се изразява чрез принципът „Замърсителят плаща” и неговото развитие „Отговорност на производителя”

1. „Замърсителят плаща”

“Замърсителят плаща” е ръководен принцип на европейско и международно равнище. Принципът “замърсителят плаща” изисква причинителите на отпадъци да поемат пълна отговорност за техните отпадъци, т.е. да поемат пълната стойност за третирането и обезвреждането им, вместо да очакват, обществото да носи товара на управлението и да плаща разходите. По такъв начин, ако замърсителят (генераторът на отпадъци) генерира по-големи количества отпадъци, то той плаща повече за управлението на отпадъците, а ако произвежда по-малки количества - заплаща по-малко. По този начин принципът е справедлив и засяга този, който замърсява (генератора на отпадъци). Принципът обикновено изисква прилагането на схеми от типа "заплати за колкото изхвърляш", отчитащи обема или теглото на отпадъците, въз основа на които се определя такса „битови отпадъци”.

Потенциалните разходи за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и таксите за управление на отпадъците.

2. „Отговорност на производителите”

Разглеждайки жизнения цикъл на един продукт от неговото производство до края на полезния му живот се вижда, че производителят на продукта, чрез възприетите решения за дизайна и състава на съответното изделие има доминираща роля, която до голяма степен

определя потенциала за образуване на отпадъците и характеристиките на последващото им управление.

Поради това, в съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки.

За да се засили изпълнението на мерките за предотвратяването и оползотворяването на отпадъците, следва да се предприемат законодателни или незаконодателни мерки, които да гарантират, че всяко физическо или юридическо лице, което по занятие разработва, произвежда, обработва и третира или продава продукти (производител на продукта) носи разширена отговорност на производител.

Тези мерки могат да включват приемането на върнати продукти и на отпадъците, останали след употребата на тези продукти, както и последващото управление на отпадъците и финансовата отговорност за тези дейности. Мерките могат да насърчават разработването, производството и пускането на пазара на продукти, които са подходящи за многократна употреба, които са технически издръжливи и които, след като са се превърнали в отпадъци, са годни за целесъобразно и безопасно оползотворяване и за обезвреждане, съобразено с опазването на околната среда.

В България са разработени няколко наредби, в които “производителите на продукти” са отговорни за събирането, рециклирането и третирането на продуктите, след излизането им от употреба и превръщането им в отпадъци. Относно управлението на битовите отпадъци, следните излезли от употреба продукти са определени като отговорност на производителя:

- отпадъци от опаковки;
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- излезли от употреба автомобили;
- отработени масла;
- негодни за употреба батерии и акумулатори

Принципът “отговорност на производителя” е обвързан със задължения на производителите или лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, да постигат определени количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване.

3. Интегрирано управление на отпадъците

Интегрираното управление на отпадъците изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от закони, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели.

Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците.

XI. ФИНАНСИРАНЕ

Общината няма възможност да финансира екологични проекти от собствени средства. Инвестиционни средства се набират главно по две линии – от целеви субсидии, отпуснати от републиканския бюджет и от извънбюджетните сметки – “Общинска приватизация”. В условията на финансови ограничения, значително намаляване на местните приходи при едни относително постоянни потребности, общината няма големи възможности за собствено финансиране на инвестиционни проекти, това налага да се търсят други източници на средства – ползването на банков кредит, разработване на проекти за участие за финансиране от предприєдинителните фондове на Европейския съюз.

XII. ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕХНИКАТА

1. Оборудване за събиране на отпадъците
 - контейнери за битови отпадъци;
 - съдове за разделно събиране на хартия;
 - съдове за разделно събиране на пластмаси;
 - контейнери за обществени отпадъци и улична смет;
 - Контейнери за опасни отпадъци;
2. Оборудване за извозване на отпадъците
 - компакторни камиони за събиране на съдове тип ”Мева”- 2 бр.
 - контейнеровоз – 2 бр.

XIII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя *Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците през ... г.* Отчетът се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

1. Въведение
2. Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината
3. Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението
 - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни

- Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им
- Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година

4. Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата

5. Заключение

Приложения

Въведението включва уводни бележки, в които се обяснява основанието за изготвяне на отчета, за кого е предназначен отчетът, какви са целите на отчета и пояснение как е структуриран. Може да се включат и други важни съображения във връзка с изпълнение на програмата за управление на отпадъците в отчетния период.

Отчетът за изпълнение е основната част от документа и представя промени в средата за изпълнение през отчетната година; описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението; постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на включените в програмата индикатори за изпълнение и анализ на тяхното изпълнение, както и причините за неизпълнение. Описанието на напредъка по изпълнението на целите и мерките се структурира по целите, включени в Програмата за управление на отпадъците.

В заключителната част се представят изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост.

В приложение в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в програмата за управление на отпадъците, който е основата за текстовата част на отчета за напредъка по изпълнение на програмата.